

ACTUEEL

Informatieblad van de Vlaamse Ouderenraad

Driemaandelijks informatieblad

Jaargang 13, nr. 1 - januari/februari/maart 2012

2012

Europees Jaar voor actief
ouder worden
en solidariteit tussen
de generaties

Inhoud

Voorwoord	1
Nieuws uit de commissies	2
Nieuws van de Vlaamse Ouderenraad	8
Memoranda	8
Ouderen en vrijwilligerswerk	9
Ouderenweek 2012	10
Standpunt leeftijdsdiscriminatie	11
Advies 2011/4 over de Vlaamse sociale bescherming	12
De VRT wil samenwerken	13
Nieuws van de Overheid	15
Premies voor energiebesparing	16
The Courage to Grow Old	18
Samen voor een dementievriendelijk Brugge	20
Lokale ouderenadviesraden anno 2010	22
Nooit te oud om te leren	27
Literatuur	28
OV-Ambassadeurs	30
Leden van de Vlaamse Ouderenraad	31

2012 - Actief ouder worden en de solidariteit tussen de generaties

De Europese Unie stelt 2012 in het teken van het actief ouder worden en de solidariteit tussen de generaties. Zij wil de bewustwording en de uitwisseling van initiatieven rond dit thema in en tussen de lidstaten bevorderen.

Het stimuleren van actief ouder worden wordt daarbij gezien als het noodzakelijke antwoord op de grote uitdagingen van de vergrijzing in alle Europese landen. Met name:

- *het terugdringen van vroeg met pensioen gaan. Oudere werknemers moeten gestimuleerd worden om langer te blijven werken*
- *het terugdringen van sociale uitsluiting van ouderen door het stimuleren van actieve deelname aan de samenleving*
- *het verbeteren van de gezondheid van oudere mensen*

Voor de Vlaamse Ouderenraad is dit uiteraard een thema waaraan niet kan worden voorbijgegaan. De Ouderenweken van 2012 en 2013 zullen dus in het teken staan van het actief ouder worden en de solidariteit tussen de generaties. Dit thema zal bekeken worden vanuit twee invalshoeken.

Eenzijds is – zoals uit het voorgaande blijkt - het bevorderen van actief ouder worden een politiek antwoord op de maatschappelijke problemen die voortvloeien uit de vergrijzing van onze samenleving. Daarbij wordt veelal in de eerste plaats gedacht aan de betaalbaarheid en sociale houdbaarheid van pensioenstelsels en gezondheidszorg die ondermeer langer (betaald) werken noodzakelijk maken. De Vlaamse Ouderenraad erkent het belang hiervan maar pleit toch voor een bredere en positievere opvatting van actief ouder worden. Dit betekent dat de aandacht niet alleen uitgaat naar de problemen die voortvloeien uit de vergrijzing maar ook naar de positieve bijdrage die ouderen aan de samenleving leveren. Denk maar aan de rol van ouderen in de zorg voor ouders, (klein)kinderen en partner en aan de bijdrage die zij leveren in de vorm van vrijwilligerswerk. Deze moeten erkend worden en kunnen ook nog sterker worden gestimuleerd.

Een ruimere opvatting van het actief ouder worden omvat verder meer interesse voor de mogelijkheden die de vergrijzing kan scheppen. Bijvoorbeeld het potentieel dat ouderen vertegenwoordigen als consumenten of de tewerkstelling die voortvloeit uit de toenemende ouderenzorg.

Tenslotte verwijst actief ouder worden eveneens naar de rol die ouderen nog willen en kunnen spelen als burger en in de politiek. Als ouderen terecht in staat geacht worden om actief te participeren aan de samenleving dan geldt dit ook voor het politieke domein in de brede betekenis van dit woord. Anderzijds is actief ouder worden voor de Vlaamse Ouderenraad ook een antwoord op vragen die vele ouderen zich vandaag stellen: we leven langer én gezonder, er zijn in vergelijking met - pakweg - 50 jaar terug ruim 10 jaar aan ons leven toegevoegd: wat doen we daarmee, welke zin geven we daar aan? En we leven in een andere samenleving dan onze ouders en grootouders. Wat is 'goed' ouder worden in onze tijd?

Uit gerontologische studies blijkt dat 'goed' ouder worden te maken heeft met: zelfzorg, betaald of vrijwillig werken, levenslang leren (om bij te blijven), sociale contacten met kinderen, familie en vrienden in verenigingsleven of via facebook en twitter, fysiek bewegen en sport en gezonde voeding. Tenslotte: de Vlaamse Ouderenraad onderschrijft dat actief ouder worden gekaderd moet worden in de solidariteit tussen de generaties maar ook dat bij dit alles de arme en/of kwetsbare oudere niet uit het oog mag worden verloren.

In de geest van dit alles wenst de Vlaamse Ouderenraad u – in extremis - een actief 2012!

Jul Geeroms, voorzitter

Het regeerakkoord: een veranderend pensioenlandschap

540 dagen na de verkiezingen heeft België een nieuwe federale regering. Vincent Van Quickenborne (Open VLD) is de nieuwe minister van pensioenen. De Commissie Bestaanszekerheid, Economie en Arbeid nam het regeerakkoord alvast onder de loep.

Dat een grondige hervorming van de pensioenen nodig is om de toekomst van ons sociaal zekerheidssysteem veilig te stellen, is al langer bekend. De betaalbaarheid van het stelsel mag het debat echter niet gaan monopoliseren. Het is van prioritair belang dat de uitkeringen een menswaardig inkomen inhouden. De nieuwe minister wacht alvast de moeilijke taak een lang verwachte en uitvoerig bediscussieerde pensioenhervorming door te voeren. Het regeerakkoord is alvast de eerste aanzet en schept het kader waarbinnen deze hervorming zich moet voltrekken. Het akkoord maakt in ieder geval duidelijk dat iedereen langer aan de slag zal moeten.

Een greep uit de maatregelen:

- * De leeftijds- en loopbaanvoorwaarden voor vervroegd pensioen en brugpensioen verhogen op zeer korte termijn. Behoudens enkele uitzonderingen wordt in 2016 een absolute minimumloopbaan van 40 jaar de nieuwe norm en is vervroegde pensionering pas mogelijk vanaf 62 jaar. Hoe dit langer werken mogelijk moet gemaakt worden, met daarbij ook serieuze inspanningen van de werkgevers en overheid, lezen we niet onmiddellijk. De commissie betreurt ook dat er een afbouw is van de loopbaanonderbrekingssystemen.
- * De pensioenen van de zelfstandigen en van de loontrekkenden zullen worden opgewaardeerd. Dit in het kader van de welvaartsenveloppe. Opgemerkt: deze zal maar liefst met 40% verminderen in 2013 en 2014!
- * De zelfstandigen zullen hun minimumpensioenen zien verhogen, om geleidelijk aan op dezelfde hoogte als die van de loontrekkenden te komen.

Dit zal afhankelijk zijn van de budgettaire mogelijkheden van het stelsel.

- * De referentiewedde die wordt gehanteerd in de berekeningsformule van de pensioenen van ambtenaren komt overeen met het gemiddelde loon in de laatste 5 jaren tewerkstelling. Voortaan zal men echter het gemiddelde in de laatste 10 loopbaanjaren hanteren.
- * Ook op het vlak van toegelaten arbeid verandert er heel wat. Voor de leeftijd van 65 jaar zal de sanctie op overschrijding van de inkomensgrens in overeenstemming met deze overschrijding zijn. De inkomensgrens wordt voortaan geïndexeerd. Vanaf 65 jaar wordt de inkomensgrens afgeschaft voor personen die 42 loopbaanjaren tellen in 2013.
- * Uit het regeerakkoord valt af te leiden dat de nieuwe regering de tweede pensioenpijler nog verder wil uitbouwen, zonder wettelijke garanties te bieden opdat iedereen hiervan kan genieten. Voor de Vlaamse Ouderenraad blijft de eerste pijler, het wettelijk pensioen, het fundament van ons pensioenstelsel. In plaats van dit te verzwakken is een stevige versterking nodig.

Positief is dan weer dat de index (nieuwe aanpassing februari 2012) en de wettelijke pensioenleeftijd gevrijwaard zijn gebleven. Twee zaken van fundamenteel belang. De vraag is tot slot ook hoe de ouderen zelf bij heel dit gebeuren worden betrokken: krijgen zij rechtstreekse inspraak via de reeds lang aangekondigde Federale Ouderenadviesraad? In elk geval worden zij graag betrokken bij een broodnodig pensioendebat. De commissie volgt het pensioengebeuren alvast op de voet!

Commissie Cultuur, Leren en Maatschappelijke Participatie

Huib Hinnekint, voorzitter

Tijdens de laatste vergadering werd enerzijds aandacht besteed aan de opvolging van eerdere adviezen en standpunten en anderzijds aan het beleid voor het komende parlementaire jaar.

Eerst bracht mevrouw Leen Van Dijk, stafmedewerker bij NEOS, die de ouderen en hun organisaties vertegenwoordigt in de stuurgroep van het 'innovatietraject' van SOCIUS, verslag uit over de start van dit project. Veel verder dan het kiezen van een tiental onderwerpen waarrond gewerkt zal worden, is men voorlopig niet gekomen. Thema's die volgens haar het meest relevant zijn voor ouderen zijn 'de mozaïeksamenleving' (diversiteit) en 'sterk vrijwilligerswerk'. Voor de Commissie Cultuur, Leren en Maatschappelijke Participatie (CLMP) is het belangrijk dat ook het bevorderen van de solidariteit tussen de generaties als finaliteit wordt meegenomen. Verder vinden de leden het jammer dat er geen ouderen rechtstreeks betrokken zijn bij dit project. De commissie merkt op dat met dit project geen stap voorwaarts wordt gezet bij de uitbouw van de oudereneducatie, zoals al herhaaldelijk werd gevraagd door de Vlaamse Ouderenraad.

Ook het advies betreffende de aanpassing van het decreet Ouderenparticipatie, de memoranda naar aanleiding van de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen en de mededeling van de Vlaamse Ouderenraad naar aanleiding van de afsluiting van het 'Europees Jaar van de Vrijwilliger' kwamen kort aan bod.

De bespreking van de beleidsbrieven van de Vlaamse ministers over Cultuur, Onderwijs, Media, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen namen de meeste tijd in beslag. In deze beleidsbrieven beschrijven de ministers hun werkplan voor het komende jaar. Voor de Vlaamse Ouderenraad is het heel nuttig om hier kennis van te nemen. Zo kan de Vlaamse Ouderenraad tijdig inspelen op het beleid.

Wat betreft de beleidsbrief 'Cultuur' stelde de commissie vast dat de minister van plan is, conform het beleid van de Vlaamse overheid inzake meer bevoegdheden en minder planlast

voor de lokale besturen, nog tegen eind oktober de Vlaamse prioriteiten aan te duiden met betrekking tot het lokale cultuurbeleid. Daarnaast wordt het zogeheten 'participatiedecreet' geëvalueerd. Dit decreet wil de deelname van allerlei kansengroepen aan het beleid stimuleren. Hierin wordt uitdrukkelijk aandacht gevraagd voor ouderen bij het indienen van projecten op dit terrein. Men is echter blijkbaar van plan om de desbetreffende bepaling te schrappen. Hierdoor bestaat het gevaar dat kanszwakke ouderen helemaal uit het beeld verdwijnen. De commissie is uiteraard van mening dat dit niet mag gebeuren. Verder wordt in de beleidsbrief gesproken van een nieuw decreet voor het lokaal cultuurbeleid. De commissie zal nagaan wat de consequenties hiervan zijn voor de ouderen. Andere punten die de nodige aandacht vragen zijn: het verzamelen van cijfergegevens, waarbij het aspect 'leeftijd' niet over het hoofd mag worden gezien; het erfgoedbeleid en de rol van de ouderen in dat kader, en het beleid inzake 'geletterdheid en de digitale kloof'. Dat laatste komt in diverse andere beleidsbrieven terug.

Zo is er in de beleidsbrief 'Onderwijs' uitdrukkelijk sprake van een nieuw 'Strategisch plan geletterdheid'. Het vorige is inmiddels afgerond en geëvalueerd. Omdat er heel veel ouderen, bij gebrek aan de nodige competenties, geen toegang hebben tot tal van nieuwe verworvenheden (zoals digitaal betaalverkeer) is deze materie bijzonder relevant. In het Vlaams Ouderenbeleidsplan wordt dit trouwens erkend. De Commissie CLMP pleit voor een samenhangend beleid op dit terrein over de onderscheiden bevoegdheidssterreinen heen, met ook aandacht voor mediageletterdheid. Verder moet dit plan duidelijk in het perspectief worden geplaatst van de strijd tegen armoede, voor kansengelijkheid en welzijnsbevordering in het algemeen. Daarnaast is de commissie heel erg geïnteresseerd in de verdere ontwikkeling van 'brede scholen'. Dat zijn scholen die meer open staan voor de samenleving. De commissie meent dat deze een wezenlijke bijdrage moeten kunnen leveren aan het versterken van de solidariteit tussen de generaties en mede in functie hiervan

(vervolg vorige blz.)

moeten worden uitgebouwd. En uiteraard wil de commissie de verdere ontwikkelingen opvolgen in het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs.

In de beleidsbrief 'Gelijke Kansen' wordt integrale toegankelijkheid als een sleutelement voorop gesteld. Hierbij merkt de commissie op dat voor ouderen niet alleen de 'fysieke' toegankelijkheid belangrijk is maar evenzeer de 'mentale' toegankelijkheid van allerlei – vaak nieuwe – goederen en diensten. Ook dat is een zaak van 'nieuwe geletterdheid'.

Ten slotte stelde de commissie voor dat er vanuit de Vlaamse Ouderenraad een brief geschreven wordt aan de betrokken ministers met een aantal bedenkingen bij hun beleidsbrieven. Dit als bewijs dat hun beleid wel degelijk kritisch wordt opgevolgd en dat de ouderen erbij betrokken willen zijn.

Het belang van de betrokkenheid van alle sportactoren uit het lokale bestuur werd door de commissie nog eens onderstreept. Samen werken aan een vernieuwd beweeg- en sportbeleid voor senioren is een must.

De visienota '55-plussers in beweging' kan je vanaf heden online raadplegen op de website van de Vlaamse Ouderenraad. Via een duidelijke structuur kan je gemakkelijk vinden wat je zoekt. Ook de opvolging van de visienota en wat er sindsdien al veranderd is in het seniorensport- en beweeglandschap kan je terugvinden op de site.

Activiteiten

* De Senior Games 2011 en 2012

Voor de vierde editie in 2011 meldden zich maar liefst 4 861 deelnemers. Zij konden proeven van heel wat nieuwe, leuke en originele sportieve uitdagingen! Als beloning werden ze 's avonds getrakteerd op een gratis optreden van Christoff en Lindsay.

De Senior Games zijn een organisatie van Bloso en de Vlaamse seniorensportfederaties voor de sportieve 55-plusser.

Volgend jaar gaan de Senior Games opnieuw door te Blankenberge op 2 en 3 oktober 2012.

* Congres 'Sport beweegt' – december 2011

De organisatie kan terugblikken op een geslaagd congres met tal van gerenommeerde sprekers. Het congres was eveneens een oproep om zich te verenigen in een platform om samenwerking te bevorderen en het belang van recreatiesport opnieuw in de spotlights te plaatsen. Tofsport Vlaanderen vzw houdt op te bestaan, maar kent een voortzetting onder de vzw Recreatiesport Vlaanderen.

Commissie Internationaal Ouderenbeleid

Niek De Meester, secretaris

Ontmoeting Vlaamse Europarlementsleden

Op donderdag 1 december stelde de Vlaamse Ouderenraad zich aan de Vlaamse Europarlementsleden voor en lichtte zijn prioriteiten en voornaamste bekommernissen toe. Ivo Belet (EVP), Bart Staes (Groenen/EVA) en Kathleen Van Brempt (S&D) waren aanwezig. Frieda Brepoels (Groenen/EVA) en Philippe De Backer (ALDE) stuurden een vertegenwoordiger.

Voorzitter Jul Geeroms gaf een toelichting rond het luik inkomen en armoede. Hij benadrukte onder andere het belang van de pensioenen in de strijd tegen armoede. Adequate en houdbare pensioenstelsels moeten een belangrijk aandachtspunt zijn binnen de Europa 2020-strategie. De Europese Commissie legt de nadruk sterk op de aanvullende pensioenen, wat een verzwakking van de wettelijke stelsels impliceert. Daarnaast ligt ook de Open Coördinatiemethode onder vuur. Nochtans is dit een zeer goed instrument om de verschillende pensioensystemen te vergelijken en is een versterking aangewezen. Via het Europees pensioenplatform wil de Vlaamse Ouderenraad in ieder geval betrokkenheid bij het Europees beleid.

Huib Hinnekint, lid van de Commissie Internationaal Ouderenbeleid, vervolgde door de impact van de Europese campagnes in vraag te stellen. Bij het 'Europees jaar voor het actief ouder worden en de solidariteit tussen generaties' moet de intergenerationele solidariteit een bredere benadering krijgen. Europa legt de focus voornamelijk op 'langer werken', terwijl vele ouderen ook op andere manieren een maatschappelijke bijdrage leveren, onder meer door vrijwilligerswerk en mantelzorg.

Vervolgens stond hij ook stil bij het punt leeftijdsdiscriminatie. Dit thema is niet enkel te bekijken met betrekking tot arbeid, maar ook inzake de toegang tot diensten en goederen. En ook de problematiek inzake leeftijdsdiscriminatie bij hospitalisatieverzekeringen kwam aan bod.

© Europese Unie, 2011 – Europees Parlement

Daarna namen de parlementsleden het woord. Ivo Belet ging in op het belangrijke werk van AGE. Het Europees ouderenplatform is immers een sterke lobbygroep binnen het Parlement en de Vlaamse Ouderenraad moet via deze weg op het beleid blijven wegen. Ivo Belet is ook lid van de Parlementaire 'Intergroup on Ageing' waar hij de problematiek opvolgt. Philippe De Backer kan dan weer het ouderenbeleid binnen de commissie werkgelegenheid en sociale zaken bewaken. Deze commissie volgt onder andere het Witboek Pensioenen op, dat binnenkort zal verschijnen in definitieve versie.

Bart Staes ging verder in op de 'Intergroup on Ageing'. De leden zijn altijd bereid om actie te nemen als er een aansporing moet gebeuren over de fracties heen. Hij wil zijn collega's die hiervan deel uitmaken hier zeker in ondersteunen.

Kathleen Van Brempt benadrukte dat veranderingen ook via wetgeving dienen te gebeuren. De discussie rond minimumpensioenen kan het best aangekaart worden in het kader van het minimuminkomen, waarover het Europees Parlement een principiële beslissing heeft genomen. Er zijn wel veel politieke groepen voorstander, maar eerst is er wetgeving nodig. Zij riep de ouderenorganisaties ook op om meer van zich te laten horen en de publieke opinie mee te sensibiliseren voor het debat.

Allen waren het er over eens dat dit een jaarlijks terugkerende bijeenkomst moet worden. Daarnaast is het niet enkel belangrijk dat de Vlaamse Ouderenraad informeert en signaleert, ook in de omgekeerde richting moet dit mogelijk zijn.

Ouderenmis(be)handeling is een ernstige zaak! De problematiek is complex en moet zowel maatschappelijk als beleidsmatig verder kenbaar gemaakt worden. Door de toenemende vergrijzing en het feit dat ouderen langer thuis blijven wonen, wordt ook verwacht dat het aantal gevallen van ouderenmis(be)handeling nog zal toenemen.

De commissie ging hierover in gesprek met Ans Geers van het Vlaams Meldpunt Ouderenmis(be)handeling. Dit Meldpunt geldt vandaag als eerste aanspreekpunt voor alle vragen en meldingen rond ouderenmis(be)handeling in Vlaanderen. Vanuit praktijkervaringen verleent het Meldpunt informatie en advies. Indien een interventie nodig is dan wordt, in samenspraak met de melder, de oproep doorgegeven aan het bevoegde Provinciale Steunpunt Ouderenmis(be)handeling of de provinciale en lokale hulpverlening. Vanaf het voorjaar van 2012 zou deze werking echter sterk veranderen. Daarbij vreest de commissie dat de specifieke aandacht voor de mis(be)handeling van ouderen zal afnemen. Het is daarom belangrijk om meer duidelijkheid te krijgen over de plannen inzake de aanpak van ouderenmis(be)handeling. De commissie en het dagelijks bestuur van de Vlaamse Ouderenraad zullen dit nauwgezet opvolgen en waar mogelijk reageren.

Vervolgens kregen de commissieleden een uiteenzetting van professor Dr. Jean-Pierre Baeyens. Hij zorgde voor een brede verkenning van het probleem van ondervoeding bij ouderen. Een thema dat de leden zeer belangrijk vinden en dat daarom opgenomen werd in de meerjarenplanning van de commissie.

Ondervoeding bij ouderen is een probleem dat vaak ongekend en dus onbehandeld blijft. Dit zowel in ziekenhuizen, woonzorgcentra als bij thuiswonende ouderen. We beschouwen een oudere persoon als ondervoed wanneer hij

onvrijwillig de voorbije maand een gewichtsverlies van 5% kent, de laatste 6 maanden 10% van zijn gewicht verloren heeft of wanneer zijn Body Mass Index (BMI) lager of gelijk is aan 24. De oorzaken van deze ondervoeding zijn divers: ziekte, depressie, gebruik van geneesmiddelen, verminderd reuk- en smaakgevoel, problemen met mond en tanden maar eventueel ook het alleen wonen of in armoede leven. De gevolgen zijn vaak ernstig en langdurig. Zo kent een ondervoede oudere een hogere gevoeligheid voor ziektes en infecties, valpartijen, inactiviteit, een langere verblijfsduur in het ziekenhuis en zelfs een verhoogde mortaliteit. De problematiek mag dus zeker niet onderschat worden. Een concrete aanpak dringt zich op. Aanbevelingen van *The European Nutrition for Health Alliance* die gesteund worden door de commissieleden zijn een systematische screening, aandacht voor het probleem van (onder)voeding reeds tijdens de opleiding van gezondheidswerkers die met ouderen werken en een brede sensibilisatie van de bevolking. De commissie vult deze lijst onder andere aan met het medicatievrij houden van één maaltijd per dag en het behouden van de gedeeltelijke terugbetaling van een tandartsbezoek. Ook wordt gedacht om eventueel de apothekers, die meer en meer als raadgevers optreden, in staat te stellen het gewicht van mensen op te volgen.

In het werkjaar 2012 zullen zowel het onderwerp van ondervoeding bij ouderen en ook de aanpak van ouderenmis(be)handeling opgevolgd worden. Verder dienen nog heel wat interessante onderwerpen zich aan. Zo zal de commissie zich dit jaar verdiepen in de commercialisering van de residentiële ouderenzorgvoorzieningen, in de evoluties in de geestelijke gezondheidszorg voor ouderen en in de overdracht van de ouderenzorg naar de gemeenschappen zoals beschreven in het recente akkoord op de staatshervorming. En ook de adviesfunctie van de Vlaamse Ouderenraad blijft belangrijk. De commissie zal voor haar domeinen eerdere adviezen opvolgen, het antwoord op gestelde adviesvragen voorbereiden en kan ook in 2012 steeds op eigen initiatief standpunten of adviezen uitwerken.

Het Platform Leefbare steden en gemeenten is een initiatief van de Fietzersbond en lanceert bij lokale overheden een oproep voor beter leefbare steden en gemeenten. Koen De Meyer van de Fietzersbond stelde dit initiatief aan de commissieleden voor. Het initiatief wordt concreet vormgegeven via een platformtekst 'Leefbare Steden en Gemeenten' en een eerste campagne, namelijk 'Ik ben een dertiger'.

De commissieleden waren het voorstel genegen maar vonden een systematische uitbreiding van de zone 30 in een volledige stad of gemeente niet wenselijk. Er werd vastgesteld dat het toepassen van de zone 30 enkel kan waar de behoefte aanwezig is, waar de omstandigheden dit toelaten en mits flankerende

maatregelen. De materiële inrichting moet de snelheidsvermindering toelaten. Zo was de commissie van mening dat een zone 30 slechts toegepast kan worden wanneer er alternatieve wegen aanwezig zijn voor het doorgaand verkeer. Met deze argumenten in het achterhoofd werd gepleit voor meer inspraak bij het (her)aanleggen van wegen. Dit zou kunnen gebeuren door het advies te vragen van de lokale ouderenadviesraad. Tenslotte vroegen de commissieleden een ruimere aanpak door het Platform. Een naamskeuze in de zin van 'Leefbare steden en gemeenten voor iedereen' zou zowel inwoners van verschillende leeftijden alsook mobiele en minder mobiele burgers ten goede komen.

Onder voorbehoud van goedkeuring door de raad van bestuur van de Vlaamse Ouderenraad en mits overleg over de hier genoemde opmerkingen zou de Vlaamse Ouderenraad de platformtekst 'Leefbare Steden en gemeenten' kunnen ondertekenen. Op deze manier grijpt de Vlaamse Ouderenraad een kans om, samen met andere organisaties, gehoord te worden.

De Fietzersbond heeft, in uitwerking van het zone 30 initiatief, voorts gekozen voor een toekomstige campagne met de werknaam 'Ik ben een dertiger'. De meningen van de commissieleden over deze naam waren echter sterk verdeeld.

In het komende jaar zal de commissie het platform en de uitwerking van de campagne opvolgen. Verder zal specifiek gewerkt worden rond de mobiliteit op het platteland. Daarbij zal niet alleen aandacht besteed worden aan de mobiliteit van de plattelandsbewoner in de Westhoek tot het uiterste van de Kempen, maar ook aan de ontsluiting van grotere woningenclusters bv. de naoorlogse sociale woonwijken. Eveneens het vervoer van wie minder mobiel is, zal bestudeerd worden.

Bovendien zal de commissie in 2012 allerhande toepassingen van ICT en domotica in huis evalueren. Het bestaande maar ook het toekomstige aanbod van allerlei hulpmiddelen zal besproken worden. Ook zal worden nagedacht in hoeverre die hulpmiddelen ethisch verantwoord zijn. Het tekort aan personeel bij hulpverlenende diensten zal niet alleen met elektronische snuffjes worden opgelost. Creatievere oplossingen zullen gezocht moeten worden.

Tenslotte zal dit jaar aandacht geschonken worden aan het thema bouwen en verbouwen voor de toekomst. Levenslang thuis wonen kan soms enkel mits de nodige structurele aanpassingen. Als deze al niet in het ontwerp van de te bouwen woning of flat werden voorzien, zullen zij als verbouwing moeten worden gerealiseerd. Ook formules zoals groepswonen, assistentiewoningen... zullen worden bekeken. Het feit dat de Vlaamse Ouderenraad niet vertegenwoordigd is in de Vlaamse Woonraad zal ons niet beletten onze bevindingen in deze materie, met de nodige commentaar, over te maken aan de betrokken ministers.

Annick De Donder, stafmedewerker

Op 14 oktober 2012 van dit jaar vinden er gemeente- en provincieraadsverkiezingen plaats. Naar aanleiding van deze verkiezingen heeft de Vlaamse Ouderenraad samen met de ouderenorganisaties twee memoranda opgesteld, één voor elk bestuursniveau. De memoranda bevatten verschillende aandachtspunten voor een kwaliteitsvol provinciaal en lokaal ouderenbeleid. Deze aandachtspunten betreffen verschillende thema's waaronder wonen en veiligheid, sport en cultuur, zorg en welzijn, mobiliteit en toegankelijkheid, informatie, communicatie en inspraak.

Want hoewel de noden en wensen van ouderen op deze verschillende levensdomeinen gelijk kunnen lopen met die van andere leeftijdsgroepen, vraagt de soms specifieke situatie van ouderen op een aantal punten een eigen aanpak. Daarom pleit de Vlaamse Ouderenraad er in zijn memoranda voor dat de politieke partijen en de beleidsverantwoordelijken luisteren naar de stem van de ouderen. Zowel op het niveau van de gemeenten als de provincies hebben zij verantwoordelijkheden tegenover de ouder wordende burgers. Zo moet ook in 2012

verder gewerkt worden aan een samenleving die in al haar facetten bereikbaar en bruikbaar is voor alle ouderen.

Bovendien wil de Vlaamse Ouderenraad de lokale en provinciale ouderenadviesraden stimuleren om zelf een memorandum op te stellen. Elke ouderenraad kan de memoranda van de Vlaamse Ouderenraad als toetssteen nemen en nagaan welke punten toepasselijk zijn voor de eigen gemeente/provincie, want mogelijk zijn bepaalde zaken al gerealiseerd. Het is de bedoeling dat de lokale en provinciale ouderenraad een memorandum op maat van de eigen gemeente/provincie maakt. De Vlaamse Ouderenraad is zeker benieuwd naar het resultaat. Heeft uw lokale of provinciale ouderenadviesraad een memorandum opgemaakt? Laat het ons weten via kathy.louagie@vlaamse-ouderenraad.be.

De volledige memoranda zijn te lezen op www.vlaamse-ouderenraad.be (rubriek 'Goedgekeurde documenten – memoranda'). De voorzitters van de lokale en provinciale ouderenadviesraden zullen een exemplaar van het memorandum met de post ontvangen.

Het ouderenbeleidsparticipatiedecreet naar overeenstemming met het planlastendecreet

Mie Moerenhout, directeur

In de vorige editie van Actueel kreeg u een aantal punten uit het advies van de Vlaamse Ouderenraad voor de wijziging van het decreet op de beleidsparticipatie van ouderen. Op 16 december 2011 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp van het gewijzigd decreet goedgekeurd. Dit wordt pas definitief na advies van de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin en de SERV. Dan passeert het voorontwerp met de adviezen nog bij de Raad van State. U hoort er meer van zodra de tekst definitief is.

Werk maken van de Federale Adviesraad van Ouderen

Mie Moerenhout, directeur

Sinds 2007 is er een wet, gewijzigd door de voorgaande regering, die de Federale regering bindt om een Federale Ouderenraad op te richten. Samen met het CAS, de Waalse collega's, heeft het dagelijks bestuur van de Vlaamse Ouderenraad in oktober een brief geschreven aan de formateur waarin o.a. de vraag werd gesteld de oprichting van de Federale Ouderenraad prioritair op te nemen in het regeerakkoord. Eind december heeft de Vlaamse Ouderenraad opnieuw een brief gericht aan eerste minister Elio Di Rupo om een snelle uitvoering van de wet te bepleiten.

Annick De Donder, stafmedewerker

Aanbevelingen aan de overheid

De jongste jaren zijn de verschillende overheden in ons land steeds meer het belang van vrijwilligerswerk gaan erkennen en waarderen. Dit wordt door de Vlaamse Ouderenraad erg op prijs gesteld. Toch wordt vastgesteld dat er in het beleid nog weinig aandacht is voor het creëren van gunstige voorwaarden voor de vrijwillige inzet van ouderen. Vanuit de ervaring van ouderen worden daarom volgende aanbevelingen geformuleerd:

In Vlaanderen zet één op zes ouderen zich in als vrijwilliger. Een even grote groep zou actief willen worden als vrijwilliger. In vergelijking tot andere leeftijdscategorieën is het vrijwilligerswerk van ouderen bovendien het meest intensief met 5 uur of meer per week. Als afsluiting van het voorbije Europees Jaar van het Vrijwilligerswerk wou de Vlaamse Ouderenraad de specifieke rol en mogelijke problemen van deze vele ouderen die zich als vrijwilliger inzetten, belichten. Daarom werd er vanuit de Commissie Cultuur, Leren en Maatschappelijke Participatie een tekst opgesteld met daarin acht aanbevelingen aan de verschillende overheidsniveaus.

Ouderen zetten zich in op veel en diverse terreinen (sport, welzijn, cultuur en gezondheid) en vooral in de lokale leefwereld. In de hulpverlening en vrijetijdsbesteding zijn de meesten actief. Het is duidelijk dat hun vrijwillige inzet een niet te onderschatten maatschappelijke meerwaarde betekent. Ouderen beschikken namelijk over heel wat levens- en beroepservaring, zijn beschikbaar op momenten van de dag of week dat beroepsactieve vrijwilligers dat niet zijn en vormen een extra troef bij het bereiken van generatiegenoten. Oudere vrijwilligers dragen sterk bij tot netwerkvorming binnen de samenleving, in het bijzonder op lokaal niveau. Maar de meerwaarde voor de oudere vrijwilliger zelf is minstens zo groot als deze voor de samenleving. De vrijwilliger put veel voldoening uit zijn inzet, onderhoudt en ontwikkelt sociale contacten, blijft fysiek en mentaal fit, krijgt de kans mee verantwoordelijkheid op te nemen en kan zelf zaken bijleren.

1. Erkenning en ondersteuning van informele, vaak occasionele vrijwillige inzet van ouderen.
2. Hoewel de kostenvergoeding bij wet geregeld is, is het niet altijd vanzelfsprekend om een tegemoetkoming in de gemaakte kosten te vragen, bijvoorbeeld omdat er soms geen budget is. Er wordt gepleit voor het vergoeden van alle kosten die de vrijwilliger maakt.
3. Uitwerken van zo eenvoudig mogelijke regelingen, geen overjuridisering en bureaucratisering.
4. Gratis vorming voor iedereen die zich vrijwillig inzet, ook voor ouderen.
5. Regelgeving die steeds rekening houdt met de financiële en praktische draagkracht van organisaties die met vrijwilligers werken.
6. Duidelijke regeling voor bestuursvrijwilligers van feitelijke verenigingen die nu zowel onder de regels van de vrijwilligerswet als deze van de vzw-wetgeving vallen.
7. Meer kennis over en beleidsaandacht voor oudere vrijwilligers.
8. Vereenvoudigen van de combinatie tussen vrijwillige inzet met andere rollen zoals het gezinsleven.

Deze aanbevelingen werden onder meer naar voor gebracht tijdens het Vrijwilligersforum van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk dat doorging op 10 december 2011.

Ouderenweek 2012

Kathy Louagie, stafmedewerker

Een nieuw jaar... een nieuwe agenda. Voor 2012 heeft de Vlaamse Ouderenraad enkele belangrijke gebeurtenissen in petto. Het thema 'Actief ouder worden en solidariteit tussen de generaties' staat hierbij centraal. Noteer alvast 27 april 2012 in uw agenda, want dan wil de Vlaamse Ouderenraad naar aanleiding van de dag van de intergenerationele solidariteit, zijn visietekst rond actief ouder worden kenbaar maken aan een breed publiek. Daarnaast mag u in het najaar de lancering van de Ouderenweekcampagne verwachten. Deze themadag gaat door op 28 september 2012 in het Vlaams Parlement. De Ouderenweek zelf vindt dit jaar plaats van 19 tot en met 25 november. Drie data om te noteren!

Momenteel is de Vlaamse Ouderenraad het Ouderenweekthema 'Actief ouder worden en de solidariteit tussen de generaties' aan het uitwerken. Hoewel Europa sterk de focus legt op het aspect 'langer werken', wil de Vlaamse Ouderenraad zeker ook de maatschappelijke bijdrage van ouderen in de samenleving beklemtonen. Het zou immers een gemiste kans zijn, moest 'actief ouder worden' niet in een ruimere context bekeken worden.

Meer informatie vindt u binnenkort op:

* www.vlaamse-ouderenraad.be

* www.ouderenweek.be

Europees Jaar voor **actief ouder worden**
en **solidariteit tussen de generaties 2012**

Het jaar 2012 is uitgeroepen door Europa tot het jaar van het 'Actief ouder worden en de solidariteit tussen de generaties'. Met deze Europese campagne wil men het grote publiek warm maken voor de bijdrage die ouderen kunnen leveren aan de samenleving en het belang van solidariteit tussen de generaties.

In België is de FOD Sociale Zekerheid verantwoordelijk voor de voorbereiding en de coördinatie van dit Europees Jaar. Zo werd reeds in het najaar van 2011 een eerste infovergadering gepland en in november vond een werkseminarie plaats waarop verschillende stakeholders, o.a. ook de Vlaamse Ouderenraad, waren uitgenodigd. Alle stakeholders werden via een vragenlijst bevroegd naar hun concrete plannen voor 2012 rond actief ouder worden en solidariteit tussen de generaties. Een synthese hiervan werd overgemaakt aan de Europese Commissie.

Het startschot van het Europees Jaar 2012 werd gegeven op 18 en 19 januari op de EU-Conferentie 'Blijf actief! Wat is er nodig?' in Kopenhagen (Denemarken). Ook in België zal er begin maart in Brussel een kick-off event

georganiseerd worden.

Er is ook een nieuwe Europese website waarop alle activiteiten en initiatieven rond het thema bekend worden gemaakt.

Deze informatie vindt u op

<http://europa.eu/ey2012/ey2012.jsp?langId=nl>.

Om het thema van 2012 en de activiteiten die in dit thema kaderen wat extra in de kijker te plaatsen, is ook de Vlaamse Ouderenraad van plan om initiatieven die worden genomen naar aanleiding van het Europees Jaar 2012 aan te kondigen op www.vlaamse-ouderenraad.be. Elke ouderenorganisatie (ouderenvereniging, woonzorgcentrum, lokaal dienstencentrum, lokale ouderenadviesraad) die een activiteit in het kader van het thema 'actief ouder worden en/of solidariteit tussen de generaties' organiseert, kan dit laten weten aan Kathy Louagie via kathy.louagie@vlaamse-ouderenraad.be. Graag ook een korte uitleg wat de activiteit/project juist inhoudt. De Vlaamse Ouderenraad hoopt op heel veel reacties, zodat de initiatieven die actief ouder worden bevorderen of onder de aandacht brengen goed zichtbaar worden voor iedereen.

Standpunt betreffende leeftijdsdiscriminatie in hospitalisatieverzekeringen

Annick De Donder, stafmedewerker

De Vlaamse Ouderenraad wijst in zijn standpunt op verschillende problemen die zich voordoen bij de toegang tot en de betaalbaarheid van de hospitalisatieverzekeringen voor oudere personen. Ouderen die een hospitalisatieverzekering willen aangaan worden, vaker dan jongeren, geconfronteerd met een weigeringbeslissing op grond van hun leeftijd. Ook een uitsluiting van een voorafbestaande aandoening en een bijpremie komen vaker voor. De motivatie die verzekeraars geven voor deze beslissingen is vaak afwezig, onvoldoende of niet redelijk. Daarnaast verschillen de gehanteerde leeftijdsgrenzen bij hospitalisatieverzekeringen tussen verzekeringsmaatschappijen. Bovendien kunnen er problemen optreden bij de stopzetting van een collectieve verzekering, bijvoorbeeld bij pensionering.

De Vlaamse Ouderenraad heeft de bevoegde federale en Vlaamse beleidsmakers en ook de betrokken instanties daarom zijn standpunt bezorgd. Onder meer Assuralia, de ombudsman van de verzekeringen, de meldpunten discriminatie, het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding en het Europese Platform AGE werden aangeschreven.

Het standpunt werd goedgekeurd door de algemene vergadering op 25 oktober en maakt duidelijk dat elk onderscheid volgens de leeftijd van de (kandidaat-)verzekerden problematisch kan zijn en steeds zeer grondig onderzocht, correct en objectief gemotiveerd moet worden. Andere aandachtspunten voor de Vlaamse Ouderenraad zijn:

- De problemen die ouderen ondervinden bij het aangaan van hospitalisatieverzekeringen duiden er op dat de verplichte federale ziekteverzekering tekort schiet. Er wordt een prioritaire versterking van het systeem gevraagd.
- In de wetgeving toepasselijk op verzekeringen moet expliciet een motivatieverplichting opgenomen worden. Zeker de premieverhogingen in functie van de leeftijd moeten gemotiveerd worden.
- Bij de berekening van deze premies moeten de kosten die samenhangen met eventuele

risico's verbonden aan de leeftijd gespreid worden over alle verzekerden, jong en oud.

- De overheid dient duidelijke regels voorop te stellen bij de overstap van een collectieve naar een individuele verzekering, specifiek in het geval van pensionering.
- Verzekeraars zouden jaarlijks informatie en cijfers bekend moeten maken over het aantal weigeringen, het aantal bijpremies, de omvang van bijpremies en dergelijke. Dit zal het mogelijk maken om de verzekeringsproblemen die ouderen ervaren in kaart te brengen en de evolutie van deze problematiek jaar na jaar op te volgen.

Het volledige standpunt is terug te vinden op www.vlaamse-ouderenraad.be (rubriek 'Goedgekeurde documenten – standpunten').

woonzorglijn
uw contactpunt
over woonzorg voor ouderen

Vragen of klachten over de
zorgvoorziening waar u verblijft?

Over de prijs of de factuur
van uw verblijf?

Over de maaltijden of
het personeel?

Over reglementen
en afspraken?

Over rechten
en plichten?

078 15 25 25 (op werkdagen van 9u tot 12u)
woonzorglijn@vlaanderen.be
www.woonzorglijn.be

 Vlaams Agentschap
Zorg & Gezondheid

 Vlaamse overheid

Contacteer de Woonzorglijn met al uw vragen en klachten.

Advies 2011/4 over de Vlaamse sociale bescherming

Annick De Donder, stafmedewerker

De nieuwe Vlaamse sociale bescherming is, net zoals de huidige Vlaamse zorgverzekering, zeer belangrijk voor ouderen. Dat stelt de Vlaamse Ouderenraad vast in zijn antwoord op de adviesvraag van minister Vandeurzen. De Vlaamse Ouderenraad is tevreden dat de regering werk maakt van het betaalbaar maken en houden van de zorg. Toch werden bij het basisdecreet over de Vlaamse sociale bescherming een aantal kritische bemerkingen en verschillende punten van advies geformuleerd. Het advies werd voorbereid door de Commissie Welzijn, Gezondheid en Zorg en werd, na consultatie van de lidorganisaties, goedgekeurd tijdens de algemene vergadering van 25 oktober 2011.

Evaluatie van het basisdecreet

De Vlaamse sociale bescherming lijkt een onsamenhangend instrument. Er is een tweedeling tussen enerzijds de vier voorgestelde maatregelen om de zorg betaalbaar te houden (de maximumfactuur in de thuiszorg, de versterking van de huidige zorgverzekering, het begrenzen van de kostprijs in de residentiële zorg en de basishospitalisatieverzekering) en anderzijds de premie voor jonge kinderen. Ten tweede wordt een betere motivatie voor elk van deze sociale maatregelen gevraagd. Bijzondere aandacht voor de effecten op de leefsituatie van ouderen is nodig. De Vlaamse Ouderenraad vraagt ook waarom bepaalde opties verkozen worden boven alternatieven zoals het verder investeren in een uitbreiding van het zorg- en hulpverleningsaanbod? En ook vragen over de toekomst van de jaarlijkse bijdrage die we nu betalen voor de Vlaamse zorgverzekering willen we door de minister beantwoord zien.

Advies over het basisdecreet

De Vlaamse Ouderenraad raadt aan de planning en de uitvoering van de sociale bescherming te herbekijken in het kader van de overheveling van de bevoegdheden aan Vlaanderen vanuit de recente staatshervorming. Ten tweede wordt gepleit voor een duidelijke visie over de financiering van de sociale beschermingsmaatregelen. Scenario's die de financiële haalbaarheid van het stelsel op korte

en lange termijn duidelijk in kaart brengen, moeten breed bekend gemaakt worden. Vervolgens stelt de Vlaamse Ouderenraad voor de zorgkassen enkel in te zetten voor de zorggerelateerde voorzieningen, niet voor het uitbetalen van de kindpremie. Ten vierde plant de Vlaamse overheid de maximumfactuur in de thuiszorg eerst voor te behouden wordt voor de zwaarst zorgbehoevenden, m.n. diegenen die vandaag recht hebben op een tegemoetkoming in de zorgverzekering. De Vlaamse Ouderenraad wil echter dat elke zorgbehoevende die uitgaven heeft voor thuiszorgdiensten die in aanmerking komen voor de maximumfactuur, zijn kosten van bij de start van dit decreet kan inbrengen in deze maximumfactuur. De Vlaamse Ouderenraad merkt tot slot ook op dat het ontstaan van de Vlaamse sociale bescherming in geen geval aanleiding mag zijn tot het opdrijven van de zorgkosten. Daartoe zal de Vlaamse overheid controle moeten uitoefenen op het zorgaanbod.

Het advies met nog meer punten van evaluatie en advies is te lezen via www.vlaamse-ouderenraad.be (rubriek 'Goedgekeurde documenten – adviezen').

Bedankt voor de feedback op onze enquête!

Het informatieblad OOK-Actueel werd voor het eerst uitgegeven in 2000. Intussen heeft het tijdschrift in de loop der jaren een heuse metamorfose ondergaan. Zo werd van een zwart-wit uitgave overgeschakeld naar een vierkleurendruk en werd de naam veranderd in Actueel. Om nog beter aan de behoeften van de lezers tegemoet te komen, werd bij de herfsteditie van Actueel (oktober-november-december) een vragenlijst toegevoegd. Op die manier wou de Vlaamse Ouderenraad het informatieblad evalueren. Uiteindelijk vulden 329 mensen de enquête in; 103 mensen deden dat elektronisch, 226 per post. We willen de lezers alvast bedanken voor hun medewerking. Begin 2012 zullen de enquêtes verwerkt worden, daarna worden de resultaten gebruikt om de kwaliteit van Actueel te verbeteren.

De VRT wil samenwerken....

In de nieuwe beheersovereenkomst (2012-2016) die de VRT sloot met de Vlaamse overheid staan er heel wat nieuwe doelstellingen m.b.t. diversiteit. Omdat diversiteit voor de VRT een belangrijk thema is, is hieraan een groot actieplan gekoppeld. Bovendien wil de VRT op regelmatige basis overleggen met verschillende belangenverenigingen die zich bezighouden met diversiteit. Zo zal jaarlijks een diversiteitsforum georganiseerd worden waarop de VRT zijn plannen en visie zal bekend maken. Deze visie ligt niet definitief vast, maar moet tot stand komen in dialoog met de verschillende belangenverenigingen. Ook de Vlaamse Ouderenraad zal betrokken worden. De Vlaamse Ouderenraad is alvast blij met die nieuwe koers om de belangenverenigingen te betrekken en de dialoog aan te gaan. Dit was trouwens ook een vraag van de Vlaamse Ouderenraad en de ouderenorganisaties die geformuleerd werd in het advies 'Een omroep voor allen = een omroep van alle leeftijden'.

De Vlaamse Ouderenraad werd een eerste keer uitgenodigd in september vorig jaar op het belangenoverleg. Sandra De Preter, CEO van de VRT, benadrukte in haar speech hoe belangrijk diversiteit is. Zo stelde ze: "Programmamakers en mediamensen in het algemeen moeten programma's maken voor het publiek en niet voor zichzelf. Bij de Openbare Omroep bestaat het publiek uit alle Vlamingen, zonder uitzonderingen. Dat is onze maatschappelijke rol en één van de uitdagingen waar VRT nu voor staat." Omdat diversiteit nu hoger in de organisatie wordt geplaatst, werd beslist om Lena De Meerleer, algemeen directie Productie, de verantwoordelijkheid te geven over diversiteit. Hierbij is het heel belangrijk om alle afdelingen van de organisatie te betrekken. Daarom werd aan elke afdeling gevraagd om een actieplan te maken. Deze actieplannen werden toegelicht op het belangenoverleg. Er werd duidelijk gemaakt dat deze plannen slechts een eerste aanzet zijn, deze kunnen nog aangepast en bijgestuurd worden waar nodig. Ook de resultaten van de monitor Diversiteit 2011 werden toegelicht. Op basis van dit onderzoek bleek nog eens dat ouderen ondervertegenwoordigd zijn op het Vlaamse scherm. Op de VRT-netten was

het aandeel van de leeftijdscategorie 65-80 jarigen slechts 4,2% en de 80-plussers 0,3%. Ook vrouwen en allochtonen komen minder in beeld. De VRT verbindt zich er dan ook toe om dit te verbeteren en legt zich voor deze laatste twee groepen enkele streefcijfers op. Voor de doelgroep ouderen zijn er nog geen concrete plannen.

Een ander belangrijk thema in de beheersovereenkomst is de toegankelijkheid van het VRT-aanbod. De VRT wil een openbare omroep zijn voor alle Vlamingen. Daarenboven wil de VRT ook mensen met een auditieve/visuele beperking beter bereiken en de band tussen deze groep en de openbare omroep versterken door het aanbod beter af te stemmen op hun behoeften. Omdat er heel wat ouderen zijn met een auditieve en/of visuele beperking, werd ook de Vlaamse Ouderenraad uitgenodigd naar het toegankelijkheidsoverleg dat plaatsvond in november 2011.

De VRT wil haar aanbod zo toegankelijk mogelijk maken ook voor personen met een auditieve/visuele beperking. Blinden en slechtzienden kunnen bij alle programma's en programmaonderdelen in een andere taal dan het Nederlands via de teletekstpagina 889 de gesproken ondertiteling raadplegen. Tegen eind 2012 wil de VRT ook alle programma's van de nieuwsdienst voorzien van gesproken ondertitelinformatie. Eén van de nieuwe initiatieven is audiodescriptie: de VRT engageert zich om één fictiereeks per jaar met audiodescriptie uit te zenden. Audiodescriptie is aanvullende commentaar tussen de dialogen van een film of programma in, die de kijker vertelt wat er op het scherm gebeurt, zodat die de handeling kan volgen. Door deze techniek worden film en televisie toegankelijk gemaakt voor blinde en slechtziende gebruikers. Witse is het eerste tv-programma dat audiodescriptie bevat. Op zondagavond wordt Witse uitgezonden met optionele audiodescriptie, die digitale kijkers zelf kunnen inschakelen, en de daarop volgende zaterdag is er telkens een herhaling met open audiodescriptie.

Ook de websites van de VRT worden gescreend op toegankelijkheid en zo zal de VRT haar sites maximaal conform het Anysurfer-label realiseren.

Om gesproken tekst in een tv-programma te kunnen verstaan, hebben doven en slechthorenden nood aan ondertiteling. Via de teletekstpagina 888 worden al verschillende programma's ondertiteld. Toch zijn nog niet alle programma's voorzien van ondertiteling. Ook voor ouderen die slechthorend zijn, is ondertiteling een hulp. De Vlaamse Ouderenraad stelde in zijn advies dat het essentieel is dat het aandeel van Vlaamse ondertitelde programma's op de VRT-netten wordt opgevoerd. Op het overleg werd gesteld dat er nu reeds 80% van de programma's ondertiteld wordt. Dit percentage wil men optrekken tot 95%. Tegen 2014 wil de VRT alle nieuws- en duidingsprogramma's ondertitelen. Daarnaast worden het Journaal van 19.00 uur en het Ketnet-journaal via het open internet met gebarentaal aangeboden voor eind 2012.

In december 2011 vond het eerste diversiteitsforum plaats. Ook de Vlaamse Ouderenraad werd hierop uitgenodigd. Dit forum bracht verschillende belangenverenigingen samen (o.a. Grip vzw, Vrouwenraad, Minderhedenforum, Gezinsbond, Vlaams Patiëntenplatform, Cavaria, Fevlado, ...). Nadat de plannen van de VRT werden toegelicht, konden de deelnemers met elkaar in discussie treden. De betrokkenheid bij dit forum is heel belangrijk omdat de Vlaamse Ouderenraad hier de stem van de ouderen kan laten horen.

De Vlaamse Ouderenraad verwelkomt het Grijze Geuzen Platform als nieuw lid

De Grijze Geuzen zijn een vereniging die 50-plussers samenbrengt vanuit een vrijzinnig-humanistische levenshouding. Vanuit deze visie zijn ze een ontmoetingsplaats om na te denken en te discussiëren over levensvragen en maatschappelijke thema's. De Grijze Geuzen reizen een stukje, wandelen, bezoeken tentoonstellingen en concerten, babbelen aan de bar, organiseren discussienamiddagen over verschillende onderwerpen en nog veel meer.

De Grijze Geuzen zijn vertegenwoordigd in de Stedelijke Seniorenraden voor advies en in de Gemeentelijke Cultuurraden voor ondersteuning van het culturele leven. Ook daar hebben ze een stem en laten ze zich horen.

Het Grijze Geuzen Platform is een landelijke koepelvereniging van de Grijze Geuzen-afdelingen in Vlaanderen en is een deelwerking voor 50-plussers binnen de Humanistisch-Vrijzinnige Vereniging. In het Platform heeft elke afdeling haar afgevaardigden. Het Grijze Geuzen Platform ijvert voor het zelfbeschikkingsrecht en het welzijn van de ouderen in onze gemeenschap met aandacht voor solidariteit en respect voor de medemens. Het Grijze Geuzen Platform wil wegen op de beleidskeuzes die gemaakt worden over het welzijn van senioren en wil hun belangen verdedigen.

Mensen met lage inkomens kunnen voor één euro naar de huisarts

Vanaf 1 december 2011 betalen patiënten die een globaal medisch dossier hebben en die recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming of het Omnio-statuuut, slechts 1 euro voor een consultatie bij de huisarts. Wie geen globaal medisch dossier heeft, betaalt 1,5 euro. Het remgeld is voor deze patiënten laag waardoor de financiële drempel de nodige gezondheidszorg niet mag in de weg staan.

Wie geen voorkeurregeling heeft, betaalt voor een bezoek aan de huisarts 6 euro. Dit wordt verlaagd tot 4 euro als de patiënt een globaal medisch dossier heeft.

De bijkomende erelonen voor raadplegingen 's nachts, tijdens het weekend of op een feestdag, komen voor 100% ten laste van de verzekering voor geneeskundige verzorging.

Vrijwilligersvergoeding aangepast

Jaarlijks wordt de forfaitaire vergoeding voor vrijwilligers aangepast. Voor 2012 wordt het dagbedrag: 31,44 euro
het maximale jaarbedrag: 1 257,51 euro

Een vrijwilligersvergoeding kan, maar moet niet.

SPRINT: Senioren PProject INTensief Trainen

De invloed van oefeningen op het afweersysteem bij oudere mensen

Met het ouder worden, neemt de spiermassa af (sarcopenie). Stijfheid, snellere vermoeidheid en minder spierkracht zijn het gevolg, maar ook een hogere gevoeligheid voor infecties.

De onderzoeksgroep Frailty in Ageing aan de VUB heeft in vorig onderzoek gunstige effecten van fysieke oefeningen gevonden op het afweersysteem (verdediging van het lichaam tegen b.v. infectie). Het doel van dit onderzoek is na te gaan welke oefeningen het meest efficiënt zijn om het afweersysteem te verbeteren bij oudere mensen.

Wie kan deelnemen?

Als u ouder bent dan 65 en...

- u zelfstandig kunt stappen
- thans niet intensief oefent
- u bereid bent 3 maanden te oefenen
- ... dan kunt u deelnemen aan het onderzoek!

De onderzoekers zoeken mannen en vrouwen ouder dan 65 jaar die bereid zijn om gedurende 3 maanden deel te nemen aan een oefenprogramma dat speciaal opgesteld is voor oudere personen. Na deze periode zult u de mogelijkheid krijgen om, indien u dat wenst, nog 3 maanden extra te oefenen. De oefensessies vinden 3 maal per week plaats in het sportcentrum op de medische campus van de VUB te Jette. Bij de start van het onderzoek en vervolgens na 6 weken, 3, 6, 9 en 12 maanden zal een bloedstaal afgenomen worden en zullen uw fysieke mogelijkheden gemeten worden met eenvoudige testen.

Interesse?

Neem contact op met prof. Ivan Bautmans op 02 477 42 08 of ivan.bautmans@vub.ac.be.

Meer informatie:

www.vub.ac.be/FRIA/SPRINT.html

Premies voor energiebesparing: wat veranderde er op 1 januari?

Wie investeert om minder energie te verbruiken, krijgt een financieel steuntje in de rug van de overheid. De toelagen voor energiebesparende maatregelen zorgen ervoor dat investeren in een energiezuinige woning voor iedereen financieel interessant is. Begin dit jaar veranderde er heel wat. We zetten alles voor u nog eens op een rijtje.

Isoleer dak, muren én vloer!

In de winter ontsnapt het grootste deel van uw lichaamswarmte via uw hoofd. Als het vriest, zet u dus beter een muts op. Bij huizen, en zeker bij oude huizen, is dat precies hetzelfde. De voorbije jaren is Vlaanderen massaal aan het isoleren geslagen, onder meer dankzij de dakisolatiepremies. Isoleren is immers de meest eenvoudige manier om uw energiefactuur onder controle te houden, uw verbruik terug te dringen en schadelijke CO₂-uitstoot te beperken.

Tot 31 december 2011 kreeg men een premie van 4 euro per vierkante meter dak- of zoldervloerisolatie. Vanaf 1 januari werd dat bedrag opgetrokken tot minimum 6 euro per vierkante meter. De premie kan oplopen tot 7 of zelfs 8 euro per vierkante meter afhankelijk van hoe goed u isoleert. De premie geldt voortaan vanaf de eerste vierkante meter waardoor ook kleinere daken in aanmerking komen.

Van de fiscus krijgt u een belastingvermindering van 30% voor het isoleren van uw dak of zoldervloer. Deze belastingvermindering kan

omgezet worden in een terugbetaalbaar belastingkrediet. Handig voor wie weinig of geen belastingen betaalt!

Het nieuwe premiestelsel legt ook meer de nadruk op andere vormen van isolatie. Voor spouwmuurisolatie werd de premie verhoogd van 4 euro naar 6 euro per vierkante meter. Voor buitenmuurisolatie heeft u voortaan recht op een premie van 15 euro per vierkante meter. Geheel nieuw is de premie voor vloerisolatie. Deze bedraagt 6 euro per vierkante meter.

Geen enkel of dubbel, maar hoogrendementsglas

Een tweede cruciale maatregel om energie te besparen in uw woning is het plaatsen van hoogrendementsglas. Warmte gaat namelijk niet enkel verloren via het dak. Vensters zijn verantwoordelijk voor 15 à 35% van het warmteverlies in huis. Hoogrendementsglas isoleert tot 5 keer beter dan enkel glas en bijna 3 keer beter dan gewoon dubbel glas. Enkel maar ook dubbel glas wordt dan ook best vervangen door hoogrendementsglas.

Sarah Uyttersprot, stafmedewerker NEOS

De federale belastingvermindering voor het plaatsen van hoogrendementsglas werd afgeschaft begin 2012. Aan de andere kant werden de premies voor het plaatsen van hoogrendementsglas verhoogd. In 2011 bedroeg de premie nog 10 euro per vierkante meter. Deze is nu opgeschroefd tot 12 of 15 euro per vierkante meter, afhankelijk van de isolatiewaarde van het glas.

Wie hoogrendementsglas plaatst met een U-waarde* gelijk aan of lager dan 1,1 W/m²K, krijgt een premie van 12 euro per vierkante meter. Deze premie krijgt u enkel wanneer u enkel glas vervangt, niet ter vervanging van dubbel glas. Wilt u recht hebben op de premie van 15 euro per vierkante meter, dan mag de U-waarde van het hoogrendementsglas maximaal 0,8 W/m²K bedragen. Deze premie krijgt u zowel wanneer u dubbel als enkel glas vervangt.

Geen tijd te verliezen

Het plaatsen van dakisolatie en hoogrendementsglas levert een fikse besparing op uw energiefactuur op. De investering in dakisolatie is zo al terugverdiend op 1 à 2 jaar. Het vervangen van enkel glas door hoogrendementsglas zorgt na 3 tot 5 jaar voor een mooie energiewinst. Daarnaast verhoogt een goede isolatie ook uw wooncomfort: uw woning is sneller op de juiste temperatuur te brengen, er zijn minder tochtstromen in huis en in de zomer wordt de warmte beter buitengehouden. Geen tijd meer verliezen is dus de boodschap!

De premies voor energiebesparende investeringen vraagt u aan bij uw netbeheerder. Wie uw netbeheerder is, komt u te weten via de subsidiemodule van het Vlaams Energieagentschap (www.energiesparen.be/subsidies/subsidiemodule) of door te bellen naar het gratis nummer 1700.

Voor een volledig overzicht van alle energiepremiës, surf naar www.energiesparen.be, bel 1700 of neem contact op met uw netbeheerder.

Wilt u graag meer te weten komen over energiebesparende investeringen in de woning, organiseer dan de gratis voordracht 'Investeren in energiebesparing' in uw vereniging of gemeente.

Meer info bij Sarah Uyttersprot (sarah.uyttersprot@neosvzw.be of 02 238 04 98).

** De U-waarde of warmtedoorgangscoefficiënt duidt aan hoe goed bijvoorbeeld een raam de warmte doorlaat. Hoe lager de U-waarde, hoe beter het raam isoleert.*

Universiteiten zoeken mantelzorgers

De KU Leuven, Vrije Universiteit Brussel, Universiteit Gent en Vrije Universiteit Amsterdam werken samen aan een project om de zorg voor terminaal zieke mensen te verbeteren. In het kader van dit project doen zij een onderzoek naar hospitalisaties aan het levenseinde. De visie en de kennis van mantelzorgers zijn voor de onderzoekers erg belangrijk. Daarom worden er groepsdiscussies georganiseerd met mantelzorgers in Antwerpen (centrum) in maart en april. Zorgde u voor een naaste die minder dan een jaar geleden in een ziekenhuis overleed en bent u bereid om aan een groepsdiscussie deel te nemen? Gelieve dan contact op te nemen met Thijs Reyniers (thijs.reyniers@vub.ac.be, 02 477 49 40). Deelnemers ontvangen een vergoeding voor verplaatsingskosten en een FNAC-aankoopbon van 20 €.

THE COURAGE TO GROW OLD

'The courage to grow old' is een persoonlijk initiatief van Bie Hinnekint, met de steun van de Koning Boudewijnstichting. Sinds haar boek 'Rusthuizen inspireren rusthuizen in positieve beeldvorming' in 2003 verscheen, werkt ze o.a. voor het OCMW Gent en Deinze intergenerationele beeldvormingsprojecten uit. Bie Hinnekint heeft graag meer uitleg over dit project in onderstaand artikel.

De Engelse titel heb ik bewust gekozen omdat we veel kunnen leren van verhalen en beelden uit andere culturen.

Vijf indianen uit Guatemala waren een paar jaar geleden in Herent op bezoek. Zij vertelden mij dat de 'dorpsoudsten' bij hen werkelijk te zien zijn in het dorp en geraadpleegd worden bij belangrijke uitdagingen en momenten. Op zeker moment hebben zij een programma voor jongeren gemaakt om belangrijke culturele tradities waarvan ze voelden dat die aan het verdwijnen waren, gericht aan hen door te geven.

Het begrip ouderdom is fictie, het is een begrip uitgevonden door de mens zelf, maar daarom niet 'werkelijk'. We kunnen zelf oneindig veel betekenissen geven aan ouderdom, leeftijd enz. Elke samenleving bepaalt wat ouderdom is, in sommige culturen is oud worden bijvoorbeeld 'de beste periode van het leven'.

Wie heeft 'courage' nodig? Die vraag ben ik me gaan stellen. Het enthousiasme en geloof in 'The courage to grow old' kwam van veel vrienden, kennissen en collega's van mijn leeftijd en jonger. Ouderen reageren anders, zij kijken me vaak verwonderd aan wanneer ik hen over 'The courage' vertel ... er is geen moed nodig om oud te worden, dat gaat vanzelf ...

"Klopt het wel dat de meeste vlagdragers veertigers en vijftigers zijn ...?"

Het antwoord heb ik ondertussen gaandeweg gevonden: de 'Courage to grow old' is net het verlangen van mijn generatie. Het is een nadrukkelijke uitnodiging naar de ouderen van vandaag om ons moed te geven graag oud te durven worden: 'Wees een voorbeeld voor ons', ga ons voor ... al maken we er natuurlijk ook onze eigenwijze weg van!

'The courage to grow old' toont verrassende projecten van ouderen die hun levenservaring en wijsheid delen. In 'The courage' bewandelen ouderen nieuwe paden en geven eigenwijze betekenissen aan 'oud worden'. Moedige voorbeelden voor de **volgende generaties** (als oud worden al moed vraagt?).

Missie

1. 'The courage to grow old' is een reizende en virtuele plek waar ouderen, jongeren, leerkrachten, kunstenaars, zorgmedewerkers, erfgoedwerkers, opvoeders ... elkaar ontmoeten, inspirerende contacten leggen, projecten bedenken die zorgen voor 'leven', zoals kunstenaars, sociaal werkers, jeugdwerkers, natuurliefhebbers ...
2. 'The courage to grow old' vindt aanstekelijke beeldvormingsprojecten uit waarin ouderen zich authentiek, onverwacht, anders, gevarieerd, een bijdrage leverend, ontroerend, wijs laten zien ...
3. 'The courage to grow old' werkt vanuit de persoonlijke inspiratie en ondernemingskracht van een mix aan mensen uit dorpen en steden, in contact met andere generaties, aan conversatietafels, filmvoorstellingen, exposities, buitenlandse ontmoetingen en artistieke projecten die inspireren.

Virtuele plek

De website www.the-courage-to-grow-old.eu start als een venster en verzamelpunt waar nieuwe hedendaagse positieve betekenissen van oud worden te zien zijn. Op deze website vinden bezoekers in een eerste fase:

- Het Manifest, met de missie en visie van de 'Courage to grow old'
- Mensen die achter 'The courage to grow old' staan en 'Vlagdragers' van 'The Courage to grow old' zijn
- Interviews met ouderen (75+) die vandaag courage geven
- Hoe het allereerste 'Courage-project' in Deinze zich ontwikkelt
- Fantastische courage-projecten met/van ouderen overal ter wereld
- Imaginaire projecten die misschien enkel in de verbeelding zullen bestaan, of ...

De website is qua sfeer **een inspirerende plaats** om te vertoeven en te genieten. De site www.the-courage-to-grow-old.eu is opgebouwd vanuit authentieke, onverwachte, ontroerende en wijze informatie van ouderen die een zichtbare en moedige plaats in onze Westerse samenleving willen innemen.

Het is een kunstzinnige website dus men moet rustig, genietend achter zijn pc zitten en ontdekken wat overal verstopt zit achter de woorden en beelden. Voor de filmpjes moet men Quicktime downloaden. **Iedereen mag de filmpjes overal en ten allen tijde vertonen!** Ze kunnen een opener zijn van conversaties, vergaderingen enz.

Als kunstenaar heb ik mijn persoonlijke intuïtie gevolgd. Zes ouderen heb ik geïnterviewd die mij moed geven en inspireren: Motte Claus, ex-gastvrouw van de Hotsy Totsy Club en het Geuzenhuis in Gent; Roland van Campenhout, muzikant; Tine Ruyschaert, woordkunstenares-actrice; Koenraad Tinnel, beeldhouwer; Jan Hoet, tentoonstellingsmaker en Rocco Granata, zanger-muzikant.

In zes conversaties heb ik hen telkens dezelfde vragen gesteld waar ik oprecht nieuwsgierig naar was. Van deze conversaties kan je genieten op de website.

De courage-beweging is een open beweging: alle inspiratie, andere fantastische courage-projecten en ouderen die wensen aan te sluiten zijn welkom! Een aantal links op de website zijn daarom nog aan het groeien ...

Reizende plek

Inspiratie werkt aanstekelijk en beweegt. Ouderen zijn soms minder beweeglijk en daarom beweegt het inspiratiecentrum naar hen toe en doet verschillende lokale gemeenschappen aan. Daar kiest 'The Courage to grow old' een plek die inspiratie geeft en aanvoelt als een 'open-source', een bron waaruit iedereen put en waar iedereen kan aan meebouwen. Een woonzorgcentrum kan bijvoorbeeld verrassend genoeg, leven op gang brengen in een dorp, in plaats van een soort 'wachtplaats voor de dood' te zijn. Een mix van jongeren, ouderen, kunstenaars, mensen uit diverse niet-

westerse culturen, zorgmedewerkers en medewerkers uit verschillende maatschappelijke velden werken er samen eigenwijze betekenissen van ouderdom uit. Tentoonstellingen, theater, conversaties en experiment brengen de wijsheid van ouderen aan de samenleving in beeld. Net als straattheater reist het inspiratiecentrum rond met aanstekelijke kunst en conversatieprojecten.

'**Gevraagd worden**', is belangrijk. Het is een invitatiebeweging die van jong naar oud gaat. 'The courage to grow old' is dus een uitnodiging naar iedereen die wil genieten van de kracht van conversatie en kunst en ongelooflijk nieuwsgierig is naar wat ouderen te vertellen hebben.

Het allereerste 'Fantastisch courage-project' gaat daarom over persoonlijke spreuken en levenswijsheden van ouderen uit de elf dorpen van Deinze en heeft als titel '**Jong&oud, één verlangen, één liefde**'. De Belgacom Foundation gaf haar steun aan het project dat op **29 september 2012** eindigt met een feest. De ouderen van Deinze worden uitgenodigd hun persoonlijke levensspreuken voor de camera te vertellen aan jongere interviewers. Dit materiaal zal het vertrekpunt zijn voor de kunstenaars die aan het project meewerken. De spreuken en levenswijsheden zullen vorm krijgen in een tentoonstelling, performance, muziek, op diverse plaatsen in Deinze en op de website ... en zo laten de ouderen die in Deinze wonen zich zien.

Samen voor een dementievriendelijk Brugge!

In Brugge is reeds jaren een kwalitatief aanbod in de zorg voor personen met dementie. Er is een overlegplatform dementie actief waarbij actoren uit thuiszorg, ziekenhuizen en woonzorgcentra samenwerken en afstemmen om de zorg binnen de regio te optimaliseren. Brugge is op verschillende domeinen pionier op vlak van een kwalitatief en vernieuwend aanbod voor personen met dementie: geheugenklinieken, dagverzorgingscentra, woonzorgcentra met een specifieke werking voor mensen met dementie, thuiszorgdiensten, gespecialiseerde vrijwilligerswerking Camino. Tot slot vernoemen we Foton, het expertisecentrum dementie, thuiszorgbegeleiding met de inzet van gespecialiseerde dementieconsulenten, ontmoetingsgroep voor mensen met dementie, diverse publicaties, dialogen met mantelzorgers (begeleide gesprekken in kleinere groepen), uitgebreid documentatiecentrum enz.

Op deze voedingsbodem en na een projectoproep van de Koning Boudewijnstichting ging in 2010 het vijfjarige project 'Samen voor een dementievriendelijk Brugge!' van start, een samenwerking tussen Stad Brugge, het Expertisecentrum Dementie Foton en het Samenwerkingsinitiatief Eerstelijnsgezondheidszorg (SEL) Noord-West-Vlaanderen. Met de steun van de Koning Boudewijnstichting en de Provincie West-Vlaanderen, streeft het project naar een volwaardige integratie van personen met dementie in alle sectoren. In de voorbije twee jaar werden de funderingen gelegd voor een project dat zowel in de breedte als in de diepte wortel kan schieten.

Sensibilisering via pers, vergaderingen en contacten met schepenen

Op 10 maart 2010 werd het project 'Samen voor een dementievriendelijk Brugge!' officieel voorgesteld op een persconferentie. In de geschreven media verschenen verschillende artikels. Alle verenigingen, winkeliers, handelaars, de onderwijswereld, de culturele sector en de zorgsector, werden gemobiliseerd en uitgenodigd om mee te werken aan het doorbreken van het isolement en aan een menswaardige omgang met personen met dementie. Op donderdag 1 april 2010 kwamen een honderdtal geïnteresseerden, professionele en vrijwillige zorgverleners, zelfstandigen, afgevaardigden van

sociaal-culturele verenigingen en mantelzorgers naar de eerste vergadering van het project 'Samen voor een dementievriendelijk Brugge!'.

Op 29 april en 1 juni 2010 vonden 4 vergaderingen plaats met geïnteresseerden uit de vormings- en onderwijssector, het verenigingsleven, de culturele sector, de horeca en ondernemers.

Het stadsbestuur en in het bijzonder de schepenen van Welzijn heeft het project van bij de aanvang enorm gesteund. Er zijn ook contacten met andere schepenen omtrent mogelijke acties binnen hun beleidsdomeinen.

Diverse activiteiten

De voornaamste actie was het vermissingsproject van HEKLA dat werd geïmplementeerd in Brugge. Diverse theatervoorstellingen vonden plaats. Er was een projectweek voor studenten in het HBOV rond het thema 'Voor een dementievriendelijke zorg'. 400 senioren volgden de seniorenwandeling met als thema dementie. 400 mensen bezochten de tentoonstelling 'Tijdloos heden' met beeldende kunst van Riet Blomme. Een ode aan mensen met dementie en degenen die hen verzorgen en omringen.

Er werd, in overleg met mensen met dementie, een solidariteitslogo 'Samen voor een dementievriendelijk Brugge' ontwikkeld. Het logo mag vrij gebruikt worden door andere gemeenten mits voldaan wordt aan enkele voorwaarden (te vinden op de website).

500 affiches en 5000 flyers werden verspreid via stadskanalen, huisartsen, apothekers.

Website

De website is op korte tijd uitgroeid tot een van de belangrijkste communicatiemiddelen van de actie 'Samen voor een dementievriendelijk Brugge!'.

Het aantal bezoekers steeg van 200 naar 1300 per maand. Op deze site willen we:

- * alle informatie bundelen
- * een antwoord zoeken op noden en behoeften
- * vragen en het werk van mensen met dementie een plek geven in de rubriek 'van binnenuit'
- * alle ideeën en eigenlijke acties verzamelen

- * praktische vragen en tips opnemen in de rubriek 'vraag en antwoord'
- * een lijst opnemen van horecazaken, winkeliers en andere ondernemers die solidair zijn met het project en het logo zichtbaar maken in hun zaak

Nieuwsbrief

Iedereen kan zich inschrijven voor een digitale nieuwsbrief die bericht over nieuwe activiteiten of ontwikkelingen. Er verschenen in 2010 twee nieuwsbrieven die verstuurd werden naar 1600 adressen.

Vormingsaanbod voor sociaal-culturele verenigingen, lokale dienstencentra en andere organisaties

We bieden aan alle Brugse verenigingen een basisvorming aan van 2 uur. De vereniging betaalt de spreker hiervoor 75 euro. Om een antwoord te kunnen bieden op mogelijke vormingsaanvragen willen wij graag samenwerken met mensen uit het werkveld die in de regio Brugge dergelijke basisvorming willen geven. Het is de bedoeling dat verschillende vormingswerkers vanuit een eenvormige inhoud en presentatie (dezelfde PowerPoint) hun lezing kunnen geven. Ook van andere vormingsthema's en mogelijke sprekers wordt een database aangelegd.

Symposium zorgsector 10 december 2010 (160 deelnemers)

Voor en door de zorgsector vond op vrijdag 10 december 2010 het symposium 'Samen voor een dementievriendelijke zorgsector' plaats. Het doel van het symposium was de deskundigheid en creativiteit van de zorgsector rond het thema dementie zichtbaar te maken. Er werd een forum aangeboden waar organisaties hun kennis en

voorbeelden van goede praktijk creatief met elkaar konden delen. Elkaar inspireren en motiveren was de boodschap. 12 projecten werden voorgesteld op het forum en op de infobeurs.

In 2011 werd de Dementiewijzer ontwikkeld

De Dementiewijzer is een geheel nieuw, handig en laagdrempelig hulpmiddel om dementie meer bespreekbaar te maken. Op de voorzijde van deze kleurrijke waaier krijgt de lezer via vraag en antwoord zicht op het ruime aanbod aan diensten en voorzieningen in de zorg voor mensen met dementie. Op de keerzijde staan zeer praktische en eenvoudige tips voor communicatie met personen met dementie.

Er werden 7000 exemplaren gedrukt en reeds op grote schaal verspreid in Groot-Brugge. De Dementiewijzer wordt gratis aangeboden.

De toekomst

In 2012 wordt samen met de culturele sector en de lokale economie een filmpje gemaakt waarin dementievriendelijke en dementie-onvriendelijke omgang wordt belicht in restaurant, bank, kledingwinkel, straat, kruidenierswinkel enz. Het filmpje kan als vormingsmateriaal gebruikt worden bij lezingen voor de lokale economie.

Verder worden er nog acties gepland met het onderwijs en de culturele sector maar telkens onder voorbehoud van beschikbare middelen.

Meer informatie over het project vindt u op www.dementievriendelijkbrugge.be.

LOKALE OUDERENADVIESRADEN ANNO 2010: de visie van 173 voorzitters

Willen de ouderen van vandaag op de één of andere manier hun stem blijvend laten horen in de politieke besluitvorming, dan moeten ze dit in eerste instantie via de onrechtstreekse politieke participatie proberen waar te maken. Het belang ervan neemt dan ook toe.

De plaats waar ouderen binnen de onrechtstreekse politieke participatie bij uitstek aan hun trekken kunnen komen, is de lokale ouderenadviesraden. Deze raden staan dicht bij de bevolking. Op die manier kan op een eenvoudige manier nagegaan worden wat de noden, de behoeften en de belangen zijn van de ouderen in hun gemeente en kan de opgebouwde inspraak als doorgeefluik fungeren naar het beleid.

De overheid had deze boodschap duidelijk begrepen en was er van overtuigd geraakt dat de inspraak van ouderen structureel diende gestimuleerd te worden. Het 'Kaderdecreet houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen' van 2004 was daar niet vreemd aan.

Anno 2012 kunnen we stellen dat de overheid het kaderdecreet niet heeft omgevormd tot een effectief decreet met uitvoeringsbesluiten, tot ongenoegen van veel lokale ouderenadviesraden. Er is van onderuit wel één en ander in beweging gezet. Zo hebben o.m. de gemeenten - die nog geen ouderenadviesraad hadden - er veelal één opgericht. Daarnaast is er heel veel kwaliteitsvol werk geleverd om de positie van ouderen op lokaal niveau te verbeteren.

Dit artikel schetst de resultaten van een onderzoek* dat in 2010 in het kader van de opleiding seniorenconsulentenvorming aan de Hogere Leergangen voor Fiscale en Sociale Wetenschappen – cvo werd uitgevoerd naar de werking van de lokale ouderenadviesraden. In totaal werden 173 voorzitters bevroegd. Het doel is om de situatie te beschrijven die beleidsmensen moet helpen om conclusies te trekken over de werking van de lokale ouderenadviesraden en om nieuwe acties te plannen.

METHODE

Er werd geopteerd om een descriptief (beschrijvend) en exploratief (verkenkend) onderzoek op te zetten. De selectieprocedure gebeurde via een quotasteekproef waarbij willekeurig voorzitters werden aangesproken uit de verschillende provincies. Waar in ons vorig onderzoek in 2004 130 ouderenadviesraden (=52%) werden bevroegd, werden nu 173 voorzitters (=64%) bevroegd, verspreid over de vijf Vlaamse provincies.

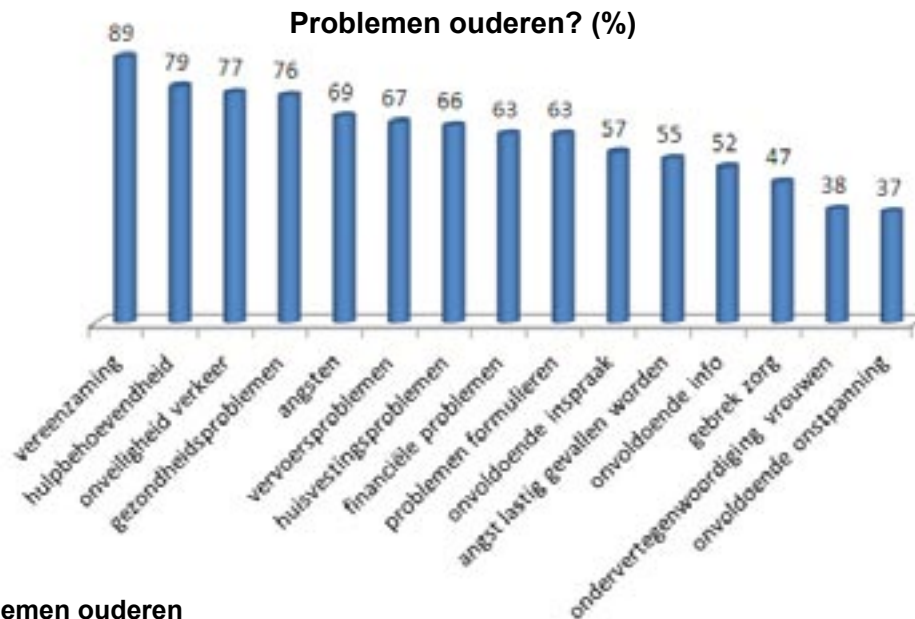
Een bestaande gestandaardiseerde vragenlijst (De Witte, 2002) werd als basis gebruikt en verder aangevuld met eigen onderzoeksvragen. De onderzoeksvragen uit het onderzoek van 2010 en 2004 zijn quasi conform opgesteld om zo tot solide en degelijke vergelijkingen te kunnen komen.

RESULTATEN**

Het profiel van voorzitters: geen jonge babyboomers doch vooral 70-jarige mannen
Verjonging binnen het voorzitterschap is nog niet direct aan de orde, maar wel vervrouwelijking. Waar nu bijna 1/3 vrouwen (29%) voorzitter is, was dit in 2004 amper 1/5. Voor het kiezen van een voorzitter wordt echter nog steeds significant meer voor een man dan voor een vrouw gekozen ($p=0,002$).

Vereenzamingsproblematiek is groot

Volgens 89% van de voorzitters is vereenzaming het belangrijkste probleem van ouderen in Vlaanderen, gevolgd door de thema's 'hulpbehoevendheid/afhankelijkheid van derden' (79%), 'onveiligheid in het verkeer' (77%) en 'gezondheidsproblemen' (76%) (figuur 1).

Figuur 1: problemen ouderen

Ouderen worden gezien als invloedrijke burgers. Volgens de voorzitters moeten ouderen invloed kunnen uitoefenen op alle beleidsniveaus en in het bijzonder op de domeinen die te maken hebben met het gemeentelijk ouderenbeleid, het beleid van organisaties die activiteiten voor ouderen organiseren en huisvesting. Ouderen kunnen volgens de voorzitters effectief het meest invloed uitoefenen op het beleid van ouderenorganisaties, het gemeentelijk ouderenbeleid, het beleid van thuiszorgdiensten en het provinciaal ouderenbeleid.

Belangrijkste bestaansredenen

De belangrijkste bestaansredenen van de ouderenadviesraad zijn volgens de voorzitters 'klankbord en spreekbuis zijn voor ouderen', maar ook het samenbrengen van mensen. Verder zijn de voorzitters van mening dat ouderenadviesraden een belangrijke rol te vervullen hebben inzake verschillende beleidsthema's binnen het gemeentelijk beleid.

Gemorrel...

Toch is er veel gemorrel... Een aantal uitspraken van voorzitters bevestigden dit:

- *"We moeten dankbaar zijn als iemand tot de ouderenraad wil toetreden, velen hebben immers andere prioriteiten. Weinigen willen zich nog engageren."*
- *"Wat is dat toch met de samenstelling van de lokale ouderenadviesraad? De leeftijd is te hoog, er is gebrek aan visie, aan kennis, aan inzet en aan interesse. ... Gebrek aan*

kennis en inzet kunnen we ondervangen door zelf nieuwigheden te melden of de leden aan te sporen om nieuwigheden te melden. Gebrek aan interesse kunnen we wegwerken door op de vergadering humor af te wisselen met ernst. Maar gebrek aan visie: hoe kunnen we dit oplossen? Maar de kwaliteit moet omhoog, er moet meer inzet en energie zijn."

- *"De leden hebben geen duidelijke visie, de leden zijn te oud (80-plus) en de verenigingen 'sterven uit'. We moeten de ouderenadviesraad dringend openstellen voor niet-georganiseerden."*
- *"De schepen gebruikt de ouderenadviesraad niet. Het stadsbestuur zou jaarlijks zijn doelstellingen moeten bekend maken. Er is onvoldoende 'niveau' van de bestuursleden, ze zijn nochtans gemotiveerd. Meer ondersteuning van het stadsbestuur voor het aantrekken van nieuwe leden is dan ook welkom. Wat is er toch ook een slechte vergaderingsinfrastructuur."*
- *"Er zijn te weinig jonge senioren, er is te weinig initiatief van de verenigingen, ze durven niet genoeg, de ouderenadviesraad is nog niet goed uitgebouwd, er is een te klein draagvlak. De ambtenaar is daarbij een groot probleem. Deze kent de problematiek van de ouderen niet. Senioren worden nog altijd gelijk gesteld aan feesten en kaarten. Er is verder een moeilijke verstandhouding met de schepen. Er is daarbij een te negatief beeld van de senior die gezien wordt als profiteur."*

Lokale ouderenadviesraad: 'veredeld feestcomité'?

De lokale ouderenadviesraad blijkt nog steeds een 'veredeld' feestcomité te zijn, ondanks het feit dat het meer en meer een informatieplatform wordt. Advies verlenen komt pas op de 6de plaats! De lokale ouderenadviesraad als echt adviesorgaan is dus nog niet voor morgen. De thema's waarover de lokale ouderenadviesraad het meest moet adviseren naar het gemeentebestuur toe, zijn in eerste instantie gericht op het verkeer, mobiliteit en op ontspanning.

Voorts zijn er volgens de voorzitters tal van interne (te oude leden, te weinig vorming, primeren van eigen belang,...) en externe (te weinig erkenning krijgen van buitenaf,...) belemmerende factoren aanwezig die de goede werking in de weg staan. Wat daarbij echt in het oog springt, is dat de roep naar vorming groter is dan ooit.

Roep naar vorming is groot

Ruim 4/10 (43%) van de respondenten geven aan dat er voor de leden van het dagelijks bestuur vorming wordt voorzien. 57% van de respondenten stellen daarentegen dat er geen vorming wordt voorzien. Deze resultaten zijn vergelijkbaar met de resultaten van 2004 waar 41% van de lokale ouderenadviesraden vorming organiseerden en 59% niet.

De top 5 van thema's waar vorming over gegeven wordt, zijn volgens belangrijkheid: vorming over allerhande beleidsthema's (valpreventie, veiligheid, wonen, vereenzaming,...) (N=20), formuleren adviezen (N=17), vergadertechnieken (N=15), werking lokale ouderenadviesraad (N=7), uitwerking samenwerkingsverbanden (N=6).

Degene die geen vorming organiseren, motiveren dit. De top 5 van de meest voorkomende antwoorden zijn: geen interesse (N=17), gebrek aan tijd/vrijwilligers overbevraagd (N=13), vormingen worden al gegeven door andere organisaties waar vrijwilligers aangesloten zijn (N=9), het aanbod is onbekend/beperkt (N=5), er is geen vraag naar (N=5).

Aan de 57% die aangeven nu geen vorming te organiseren, wordt gevraagd of zij dit wenselijk achten naar de toekomst. De grote meerderheid (89%) antwoordt positief. De reden die het

meest wordt aangehaald, is dat bijscholing naar de toekomst noodzakelijk zal zijn in functie van de verdere optimalisering van de werking van de lokale ouderenadviesraden (bv. communicatietechnieken, vergadertechnieken, praten voor een groep, agenda leren opmaken, leren om iets duidelijk te verwoorden, op de hoogte blijven van nieuwe tendenzen,...).

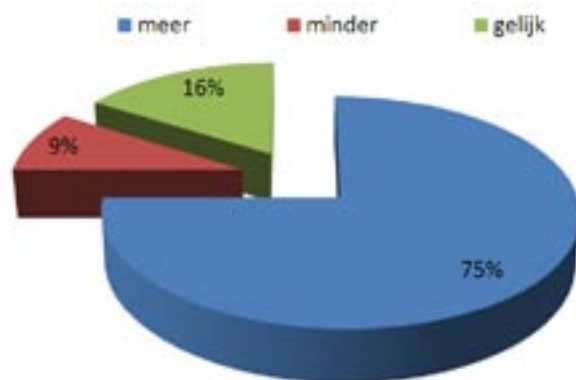
Rol seniorenconsulent

Bijna 7/10 voorzitters vinden dat er een specifieke rol is weggelegd voor een seniorenconsulent (persoon die een diploma seniorenconsulent heeft behaald). De voornaamste rollen die aangegeven worden, zijn: deskundigheid, verbindingspersoon beleid en lokale ouderenadviesraad, ondersteuning lokale ouderenadviesraad, coördinatie tussen lokale besturen, ouderenverenigingen en ouderen.

Samenwerking tussen gemeenten, OCMW's en ouderenadviesraden is verbeterd

Een grote meerderheid van de voorzitters (=75%) is van mening dat er – sedert het ontstaan van het decreet lokaal sociaal beleid - meer samenwerking is tussen de gemeenten en de OCMW'S (figuur 2).

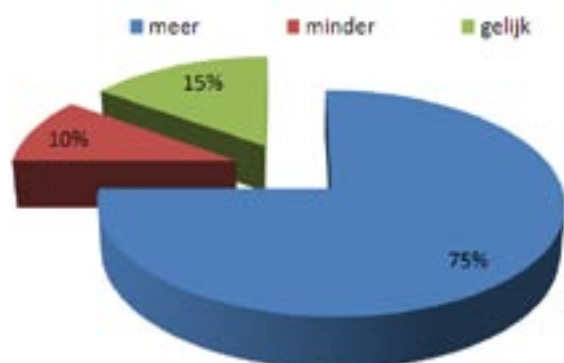
Bevordert het Decreet Lokaal Sociaal Beleid de samenwerking tussen gemeenten en OCMW's?

Figuur 2: samenwerking tussen gemeenten en OCMW's

Verder is 75% van de voorzitters van mening dat er – sedert het ontstaan van het lokaal sociaal beleid – meer samenwerking is tussen de lokale ouderenadviesraad en het OCMW (figuur 3).

Sedert Lokaal Sociaal Beleid: meer of minder samenwerking tussen LOAR en OCMW?

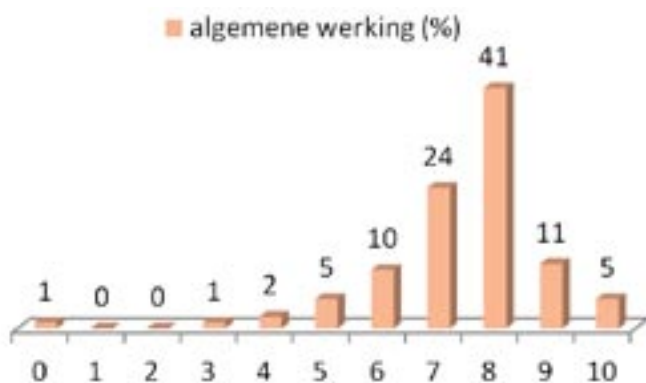
Figuur 3: samenwerking tussen lokale ouderenadviesraad en OCMW

Uit het onderzoek van 2004 was reeds gebleken dat de samenwerking tussen gemeenten en lokale ouderenadviesraden intensief was. Dit blijkt ook uit dit onderzoek.

Evaluatie werking

50% van de voorzitters geeft aan dat de werking van de lokale ouderenadviesraad tussen 2005 en 2009 werd geëvalueerd. De evaluatie van de lokale ouderenadviesraad mag dan wel gebeuren, te weinig aandacht gaat wellicht uit naar de evaluatie van de werking van de lokale ouderenadviesraden. De professionalisering en de deskundigheid is ingezet, maar kan nog worden geoptimaliseerd. Hier komt de roep naar vorming ook weer in beeld.

De grote meerderheid (81%) van de voorzitters geven 7 of > 7/10 voor de algemene werking van de ouderenadviesraad (figuur 4).

Figuur 4: evaluatie over algemene werking op 10 punten

Interne en externe belemmerende factoren

Talrijke interne en externe belemmerende factoren zijn volgens de voorzitters aanwezig. Het is verrassend dat er zeer weinig oplossingen aangegeven werden. Het kan wenselijk zijn dat externe procesbegeleiders ingeschakeld worden om de werking van de lokale ouderenadviesraden verder te evalueren d.m.v. het uitvoeren van SWOT-analyses. Zo kunnen de sterktes, de zwaktes, de kansen en de bedreigingen in kaart worden gebracht en actieplannen uitgetekend.

CONCLUSIES

Uit het onderzoek blijkt dat er een positieve evolutie tussen 2004 en 2010 is wat de werking van de lokale ouderadviesraden betreft. Succesverhalen wijzen er op dat heel veel lokale ouderenadviesraden goed werk leveren. Het werk is echter niet af.

Uitwisseling, samenwerking, evaluatie, vorming en netwerking kan verder de basis vormen om de werking van de lokale ouderenadviesraden verder te optimaliseren. Dit zal de belangen van alle ouderen ten goede komen. Want daar draait het om: om het welzijn en het welbevinden van alle ouderen.

AANBEVELINGEN

- Het stimuleringsbeleid van de overheid zal niet zozeer moeten geënt worden op de oprichting van nieuwe lokale ouderenadviesraden, maar eerder op de verdere kwaliteitsvolle werking van bestaande ouderenadviesraden en de professionele ondersteuning van de ouderen ter zake.
- Er is nood aan verjonging van de ouderenadviesraad. Jonge senioren kunnen aangetrokken worden door hen verantwoordelijk te maken voor thema's die hen interesseren en aanbelangen.
- Jonge en oudere generaties senioren kunnen samen een 'win-win' situatie creëren door kennis, wijsheden en competenties met elkaar te delen. Deze onderlinge samenwerking moet meer ingeburgerd worden en door middel van vorming meer ondersteuning krijgen.
- Vereenzaming wordt als belangrijkste probleem voor ouderen omschreven. Toch zijn er nog te weinig lokale ouderenadviesraden die het thema vereenzaming actief op hun agenda plaatsen. De op ontspanning gerichte activiteiten nemen nog steeds het leeuwendeel in van de activiteiten in de

ouderenvormingsraden. Ondanks het feit dat het element 'ontmoeting' ook heel belangrijk is geworden, moet de prioriteit ons inziens bij uitstek worden: advies. Niet voor niets noemt de lokale ouderenvormingsraad de lokale ouderenvormingsraad.

- De roep naar vorming is groot, zowel op inhoudelijk (blijven, nieuwe thema's aanpakken, nieuwe tendensen bespreken,...) als op methodisch vlak (opmaken van adviezen, maken van consistente afsprakennota's, vergadertechnieken, communicatietechnieken,...).
- Het blijft belangrijk attent te zijn voor de 'man-vrouw' verhouding in het dagelijks bestuur en de algemene vergadering van de lokale ouderenvormingsraad. Opgelegde quota zijn echter niet wenselijk.
- De verzuchtingen van de voorzitters aangaande de leden zijn niet te verwaarlozen. Er is duidelijke nood aan meer competente leden. Ook hier komt het aspect vorming deels in beeld.
- De samenwerking tussen gemeente, OCMW en lokale ouderenvormingsraad is verbeterd naar aanleiding van het decreet lokaal sociaal beleid.
- Talrijke interne en externe belemmerende factoren zijn aanwezig. Het was verrassend dat er zeer weinig aangereikte oplossingen aangegeven werden door de voorzitters. Het kan wenselijk zijn dat externe procesbegeleiders ingeschakeld worden om de werking van de lokale ouderenvormingsraden te evalueren d.m.v. het uitvoeren van SWOT-analyses. Zo kunnen de sterktes, de zwaktes, de kansen en de bedreigingen in kaart worden gebracht en actieplannen uitgetekend.
- De evaluatie van de lokale ouderenvormingsraad mag dan wel al in de helft van de gevallen gebeuren, te weinig aandacht gaat wellicht uit naar de evaluatie van de werking van de lokale ouderenvormingsraden. De professionalisering en de deskundigheid is ingezet, maar kan nog geoptimaliseerd worden. Hier komt de roep naar vorming ook weer in beeld.

BRONNEN

De Witte, N. (2002). De seniorenadviesraden in West-Vlaanderen anno 2002 en hun relatie met het West-Vlaams Overleg Adviesraden van senioren. Eindverhandeling tot het behalen van de graad van Licentiaat in de Gerontologie. V.U.B. Promotor Prof. Dr. D. Verté.

Messelis, E. (2004). De werking van de lokale seniorenadviesraden door de bril van 130 voorzitters, in: Wijs over Grijs.

* *Het onderzoek is uitgevoerd door de studenten seniorenconsulentenvorming van het academiejaar 2009-2010. Gaby Jennes, Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, zorgde voor ondersteuning en inhoudelijke bijdrage en Luc Remans, stafmedewerker vorming VVSG, zorgde – samen met Els Messelis – voor de begeleiding van het onderzoek.*

** *Het volledige rapport met alle bronvermeldingen kan worden opgevraagd bij Els Messelis op het nummer 02 210 13 30 of via els.messelis@hubrussel.be*

Seniorenradio YesterdaY

YesterdaY, een idee van Johan Persyn, is met de steun van S-Plus geëvolueerd tot een heuse radio voor senioren. Tijdens een wekelijks uurtje radioprogramma neemt Johan Persyn de luisteraar mee naar de jaren '40, '50, '60 en '70. Het doelpubliek van YesterdaY is heel specifiek gekozen: "Alle nationale zenders richten zich op de jeugd. De oudere en steeds groter wordende bevolkingsgroep van senioren dreigt uit de boot te vallen."

Maar er is meer. Uit onderzoek blijkt dat muziek ouderen met geheugenproblemen helpt om

Nooit te oud om te leren

Veiligheids- en preventietips voor ouderen

De provincie Limburg ontwikkelde onlangs het pakket 'Nooit te oud om te leren', een samenwerking tussen de gedeputeerde van Veiligheid, Walter Cremers, en de gedeputeerde van Welzijn, Mieke Ramaekers. Door middel van een brochure en een film wil 'Nooit te oud om te leren' de actieve levenswijze van ouderen mee ondersteunen en bevorderen. Het uitgangspunt is dat deelnemen aan het sociale leven slechts kan als men zich er veilig voelt.

Dankzij de groeiende informatie- en communicatietechnologie bereikt nieuws over criminaliteit en onveiligheid ons steeds sneller via steeds meer media. Anderzijds werkt de afgenomen sociale controle het onveiligheidsgevoel in de hand.

Vooraf ouderen voelen zich vaak kwetsbaarder of kampen met een gevoel van onveiligheid. Walter Cremers: "We spreken over een 'veiligheidsparadox': de subjectieve veiligheidsgevoelens van ouderen stemmen niet overeen met de objectieve veiligheid. Veel ouderen voelen zich onveilig (zo'n 60%), ondanks het feit dat hun kans op slachtofferschap lager ligt dan andere leeftijdscategorieën".

Het provinciebestuur van Limburg zet daarom in op beide beleidsdomeinen. 'Nooit te oud om te leren' wil ouderen versterken en hen vaardigheden aanreiken om zelf hun eigen veiligheid(gevoel) te bevorderen.

Met een brochure vol praktische tips, specifiek gericht naar de 50-plussers, zet de provincie Limburg in op veiligheid en welbevinden in al zijn aspecten.

Informatie en aanvragen:

Provinciale Dienst Ouderen Limburg, tel.: 011 23 82 54

Dienst Politie, Veiligheid en Openbare orde Limburg, tel.: 011 23 80 49

Bij de brochure hoort een film die op aanvraag vertoond wordt in je kring, je club, lokaal dienstencentrum of ouderenvereniging.

Gemeenten, politiezones en ouderenverenigingen kunnen bovendien een beroep doen op het Limburgse provinciebestuur voor het organiseren van een interactieve bijeenkomst. Een deskundige begeleider helpt na de film in een korte sessie te ontdekken wat men zelf kan doen om actief en veilig door het leven te blijven gaan. De provincie Limburg zorgt, in samenwerking met de gemeenten, voor een pool van getrainde begeleiders. Deze mensen beschikken over de nodige know how over allerlei veiligheids- en welzijnsthema's.

<http://soundcloud.com/yesterday-radio>

herinneringen te herbeleven.

Het radioprogramma YesterdaY loopt op een 6-tal lokale radio's. Met de hulp van de seniorenvereniging S-Plus wil Johan het project ook nog dichterbij de doelgroep brengen, nl. in woonzorgcentra.

Binnen het wekelijkse programma is er plaats voor verzoekjes, een top 3, een woonzorgcentrum van de week en andere input van woonzorgcentra, zodat het geheel een interactief, professioneel afgewerkt programma is.

PRAKTISCH

Woonzorgcentra kunnen het programma YesterdaY kosteloos beluisteren en eenvoudig streamen via een intern circuit op een moment en locatie naar keuze (vb. aperitiefuurtje op zondagochtend of een uurtje in de namiddag, themamoment muziek uit de tijd van toen ...).

Hebt u vragen, suggesties, opmerkingen, interesse, bel het secretariaat van S-Plus op tel. 09 333 58 09 of stuur een e-mail naar peggy.demoor@socmut.be.

Fundamentele rechten van ouderen

Auteurs: Paul De Hert (ed.), Nathalie Van Leuven (ed.)

Ouder worden is anders worden. Het brengt soms veranderingen en aanpassingen met zich mee. Wat is de leefsituatie van de Vlaamse ouderen? Ook op juridisch vlak zijn er een heel aantal specifieke vragen voor ouderen. In de eerste plaats rijst de vraag in welke mate de mensenrechten ouderen kunnen beschermen tegen misbruiken. Volstaat het internationaal kader van de mensenrechten of is er nood aan een nieuw verdrag over de fundamentele rechten van ouderen? Zelfs al gelden mensenrechten ook voor ouderen, in de praktijk blijken er heel wat struikelblokken te bestaan om deze rechten af te dwingen.

De bedoeling van dit boek is de problematiek van het ouder worden te bestuderen vanuit het perspectief van de fundamentele rechten en een eerste dialoog te organiseren tussen ouderen, academici en het werkveld.

ISBN 978-94-0000-238-8; 204 blz; oktober 2011; Uitgeverij Intersentia

Nathalie Van Leuven en Paul De Hert (eds.)

Fundamentele rechten
van ouderen

Lady Blue, In de schoenen van 11 oudere en alleenstaande vrouwen

Over de grootmoeder van Roodkapje weten we niets, behalve dat ze grootmoeder is. Hield zij wel van een mand vol gebakjes of hoopte ze stiekem dat haar kleindochter met een Elixir d'Anvers op bezoek zou komen? Was zij vroedvrouw geweest? Droeg zij als meisje misschien een blauw kapje? We zullen het nooit weten.

De beeldvorming over oudere vrouwen is niet alleen in sprookjes beperkt tot de gangbare clichés. Ook vandaag leeft nog bij velen het beeld van het grijze, kromgebogen dametje dat met haar wandelstok schuifelend in het park een bank opzoekt om er de eendjes broodrestjes te voeren. Vraag aan een kind om een oudere vrouw te tekenen en het hierboven geschetste beeld zal er niet ver naast zitten.

Met de publicatie Lady Blue, In de schoenen van... maken de Liberale Beweging voor Volksontwikkeling, Liberale Vrouwen en Sociumi plaats voor getuigenissen van alleenstaande oudere vrouwen. Deze vrouwen tonen elk op hun manier de weg naar actief ouder worden. De macht van de beelden en verhalen die hierbij naar voren worden geschoven mag

niet onderschat worden, juist omdat in onze samenleving zoveel erfgoed en mondelinge geschiedenis verloren gaat. Maar ook en vooral omdat we er niet van mogen uitgaan dat wie lang over het verleden kan vertellen niet ook nog een heden én toekomstdromen heeft.

Verhalen van vrouwen op leeftijd zijn niet homogeen maar juist heel divers. Binnen de groep mensen die wij al te makkelijk op één hoopje gooien, zitten verschillende generaties en dus deelgroepen met een andere kijk, positie en verwachting. Binnen die ene groep van 'oudere' vrouwen kan zowel een vrouw van 60 als haar 81-jarige moeder en haar 102-jarige oma zitten. Ze zijn allemaal ouder, maar wel anders. Is dat al niet opeens een verrassend beeld, een kleindochter van 60?

Lady blue, in de schoenen van...

11 portretten van oudere, alleenstaande vrouwen

Bestellen kan door overschrijving van 3 euro op rekeningnummer 310-0005171-19 van de Liberale Beweging voor Volksontwikkeling vzw. Vermeld naam en volledig adres van de bestemming + ladyblue.

‘Mijn kleinkind maakt een scheiding mee, wat nu?’

‘Uit elkaar voor grootouders’, boekje voor grootouders wiens kleinkinderen een scheiding meemaken

Je kind gaat uit elkaar

Steeds meer grootouders krijgen te maken met volwassen kinderen die uit elkaar gaan. Ook voor grootouders is dit een ingrijpende gebeurtenis. Hun wereld wordt even op zijn kop gezet, de grootouderrol die men voor ogen had, wordt herschreven. Deze grootouders maken zich zorgen, hebben heel wat twijfels en onzekerheden en stellen zich de vraag “Wat kan ik doen voor mijn kinderen en kleinkinderen?”.

Grootouders als steunfiguur, enkele tips

Probeer je als grootouder zo neutraal mogelijk op te stellen over de scheiding. Ga niet mee in de strijd en laat alle partijen in hun waarde. Praat met respect over beide ouders, let ook op je lichaamstaal en laat je kleinkinderen toe om beide ouders graag te zien. Dit is niet altijd makkelijk. Als je je richt op het belang van je kleinkind en buiten de conflicten staat, bied je de kleinkinderen een veilige haven.

Sommige kleinkinderen vinden het moeilijk om met hun eigen ouders te praten en zoeken een vertrouwenspersoon. Grootouders kunnen dan een luisterend oor zijn en hun kleinkinderen aanmoedigen om hun twijfels, gevoelens en behoeften uit te spreken. Ze kunnen uitleg geven, bezorgdheden wegnemen, kleinkinderen geruststellen en betekenis geven aan de dingen die gebeuren. Als grootouder kan je goed troosten door te luisteren en je kleinkind te laten voelen dat je er altijd zal zijn als het nodig is.

Voor de kleinkinderen verandert er veel als hun ouders uit elkaar gaan. Grootouders kunnen voor rust en continuïteit zorgen. Bij jou is alles nog zoals vroeger en blijven tradities en gewoontes meestal hetzelfde. Het biedt kleinkinderen zekerheid. Daarnaast kunnen kleinkinderen bij jou gewoon voluit kind zijn, ze kunnen alles even loslaten.

Informatie over ‘Uit elkaar voor grootouders’

Na het succes van de reeks ‘Uit elkaar’, met boekjes voor kinderen, jongeren, ouders, scholen en jeugdwerkers maakte Jeugd en Seksualiteit vzw nu ook een boekje voor grootouders.

‘Uit elkaar voor grootouders’ vertrekt van de positieve kracht van grootouders en wil hen achtergrondinformatie en handvaten bieden om een steunfiguur te zijn voor hun kinderen en kleinkinderen. In het boekje wordt ingegaan op de gevoelens van grootouders, hoe ze hun kinderen en kleinkinderen kunnen steunen en helpen en de manier waarop ze contact kunnen houden. Daarnaast komt het wettelijk kader aan bod, wordt er ingegaan op plusgrootouderschap en worden doe-tips meegegeven die je kunnen inspireren om activiteiten met je kleinkinderen te ondernemen. Er is eveneens een lijst met interessante (kinder- en jeugd)boeken opgenomen en er worden enkele organisaties voorgesteld waar je terecht kan voor meer informatie of ondersteuning.

‘Uit elkaar voor grootouders’ kost € 10 (exclusief verzendkosten) en kan besteld worden bij Jeugd en Seksualiteit vzw en de Gezinsbond. ‘Uit elkaar voor grootouders’ werd gerealiseerd in samenwerking met de Gezinsbond en met medewerking van De Scheidingschool, Alianza, Een nieuw gezin, Centrum Zon Maan, MCM Bemiddeling, Okra Mechelen en enkele grootouders. Meer informatie op www.jeugdensesksualiteit.be.

OV-ambassadeurs

Ouderen geven ouderen opleiding in gebruik 'Openbaar vervoer'

OV-ambassadeurs is een mobiliteitsproject van Mobiel 21 vzw en TreinTramBus vzw (TTB). Voor het project werden samenwerkingsverbanden aangegaan met De Lijn, de Vlaamse Ouderenraad en OKRA vzw. Andere seniorenorganisaties of -raden kunnen ook een aanvraag doen.

Het project OV-ambassadeurs wil **ouderen in Vlaanderen en Brussel bewust maken van het belang van duurzame mobiliteit en hen aansporen om meer gebruik te maken van het openbaar vervoer** (bus, trein, tram en metro). Om dit te bereiken, worden workshops georganiseerd voor ouderen door ouderen. Tijdens die workshops worden ouderen zowel geïnformeerd rond het openbaar vervoer als vaardigheden aangeleerd om zelf op pad te kunnen gaan met de bus, trein, tram en/of metro.

De sterkte van het project ligt in het feit dat de workshops worden gegeven door ouderen aan ouderen. Mobiel 21 en TTB hebben hiervoor aan 35 OV-ambassadeurs een degelijke opleiding gegeven.

Vanaf januari 2012 tot september 2012 kan een aanvraag tot één of meerdere workshops gedaan worden.

Het aanbod:

Optie 1: halve dag vorming

1. Inhoud:

- over mobiliteit, openbaar vervoer, drempels, mogelijkheden, hinderpalen
- over gebruik van trein, tram, bus, metro, ...
- informatie opzoeken, reisroute uitstippelen, ritvoorbereiding, ...
- tarieven, kaarten, betaalmogelijkheden, ...
- met fiets of rolstoel, in groep, met kleinkinderen of huisdieren
- ...

2. Aangepast aan locatie (platteland/stad)

3. Antwoorden op specifieke vragen van deelnemers.

Optie 2: volledige dag vorming of 2 halve dagen vorming

1. Programma van optie 1 (eerste halve dag)
2. Aanvullend praktische oefeningen buitenshuis
 - afhankelijk van het openbaar vervoer in de omgeving
 - vb: rit met belbus, wegwijs in station, naar lijnwinkel, ...
 - ...

Aanvragen:

De aanvragen gebeuren via de contactpersoon per provincie van het project.

- West- en Oost-Vlaanderen: Evelien Marlier, tel 09 223 86 12, evelien.marlier@treintramibus.be
- Antwerpen: Vicky Dierckx, tel 016 31 77 01 vicky.dierckx@mobiel21.be
- Vlaams-Brabant en Brussel: Jan Christiaens, tel 016 31 77 02, jan.christiaens@mobiel21.be
- Limburg: Patrick Auwerx, tel 016 31 77 08 patrick.auwerx@mobiel21.be

Het project voorziet in een beperkt aantal (20) gratis workshops. Het principe: wie eerst vraagt, wordt eerst bediend, geldt.

Indien dit contingent is uitgeput, is de kostprijs 30 euro + km-vergoeding.

Na de aanvraag en bevestiging zal de contactpersoon verdere afspraken maken met betrekking tot projectiemateriaal (beamer en pc), normaal te voorzien door de organisator.

Leden van de Vlaamse Ouderenraad

- **ABVV-Senioren**
Hoogstraat 42, 1000 Brussel
tel.: 02 289 01 30
senioren@vlaams.abvv.be
www.abvv-senioren.be
- **ACLVB-Senioren**
Poincarélaan 72-74, 1070 Brussel
tel.: 02 558 51 60
senioren@aclvb.be - www.aclvb.be/senioren
- **CD&V-Senioren**
Wetstraat 89, 1040 Brussel
tel.: 02 238 38 13
senioren@cdenv.be
www.senioren.cdenv.be
- **De Grijze Panters**
Klinkstraat 1 bus 4, 2300 Turnhout
tel.: 0495 32 45 60
w-van-dingenen@scarlet.be
- **DOTzorg (voordien VDOR),**
Bruisbeke 36, 9520 Sint-Lievens-Houtem
tel.: 053 60 30 20
ann.herpels@ocmw.waregem.be
www.dotzorg.be
- **Enter vzw**
Belgiëplein 1, 3510 Kermt
tel.: 011 87 41 38
mieke.broeders@entervzw.be
www.entervzw.be
- **Grijze Geuzen Platform**
Lange Leemstraat 57, 2018 Antwerpen
tel.: 03 205 73 08
philippe.vlayen@h-vv.be
www.h-vv.be/grijze_geuzen
- **FedOS,**
Federatie van Onafhankelijke Senioren
Warmoesstraat 13, 1210 Brussel
tel.: 02 218 27 19
info@fedos.be
www.fedos.be
- **Fevlado-Senioren**
Stropkaai 38, 9000 Gent
tel.: 09 224 46 76
boudewyn.de.roose@telenet.be
- **GOSA, Grootouders- en Seniorenactie Gezinsbond**
Troonstraat 125, 1050 Brussel
tel.: 02 507 89 45
gosa@gezinsbond.be
www.gezinsbond.be
- **GROEN!PLUS**
Sergeant De Bruynestraat 78-82, 1070 Anderlecht
tel.: 02 219 19 19
groenplus.secretariaat@groen-plus.be
www.groen-plus.be
- **IMPACT vzw**
Maastrichtersteenweg 254, 3500 Hasselt
tel.: 0478 29 84 25
impactvzw@telenet.be
- **LBV,**
Liberale Beweging voor Volksontwikkeling
Livornostraat 25, 1050 Brussel
tel.: 02 538 59 05
lbv@lbvzw.be
www.lbvzw.be
- **Minderhedenforum**
Vooruitgangsstraat 323/4
1030 Brussel
tel.: 02 245 88 30
sanghmitra@minderhedenforum.be
www.minderhedenforum.be
- **NEOS,**
Netwerk van Ondernemende Senioren
Tweekerkenstraat 29, 1000 Brussel
tel.: 02 238 04 91
info@neosvzw.be
www.neosvzw.be
- **OKRA, trefpunt 55+**
Haachtsesteenweg 579, 1031 Brussel
tel.: 02 246 44 41
secretariaat@okra.be
www.okra.be
- **OKRA-SPORT, trefpunt 55+**
Haachtsesteenweg 579, 1031 Brussel
tel.: 02 246 44 36
ingrid.peeters@okrasport.be
www.okrasport.be

 Seniorencentrum (Brussel)
Leopoldstraat 25, 1000 Brussel
tel.: 02 210 04 60
info@seniorencentrum-brussel.be
www.seniorencentrum-brussel.be

 Seniorenraad Landelijke Beweging
Diestsevest 40, 3000 Leuven
tel.: 016 28 60 30
koen_van_den_broeck@boerenbond.be
www.landelijkegilden.be
lvermeire@kvlv.be
www.kvlv.be

 Seniornet Vlaanderen vzw
Koningsstraat 136, 1000 Brussel
tel.: 015 73 04 54
voorzitter@seniornetvlaanderen.be
www.seniornetvlaanderen.be

 Sportievak vzw
Groeningelaan 40, 8500 Kortrijk
tel.: 056 31 10 01
e-mail: info@sportievak.be
www.sportievak.be

 Stichting Lodewijk De Raet
Kon. Maria Hendrikaplein 64a, 9000 Gent
tel.: 09 382 75 70
info@de-raet.be
www.de-raet.be

 S-PLUS
Sint-Jansstraat 32, 1000 Brussel
tel.: 02 515 02 56
info@s-plusvzw.be
www.s-plusvzw.be

 S-Sport
Sint-Jansstraat 32, 1000 Brussel
tel.: 02 515 02 41
s-sport@socmut.be
www.s-sport.be

 Vlaams Meldpunt Ouderenmisbehandeling
Grotenbergstraat 24, 9620 Zottegem
tel.: 09 360 33 66
meldpuntomb@skynet.be
www.meldpuntouderenmisbehandeling.be

 Vlaamse Actieve Senioren (voordien VVVG)
Carnotstraat 47 bus 1, 2060 Antwerpen
tel.: 03 233 50 72
info@vlaamseactievesenioren.be
www.vlaamseactievesenioren.be

 VVDC,
Vereniging van Vlaamse Dienstencentra
Langemeersstraat 6, 8500 Kortrijk
tel.: 056 24 42 00
zonnewijzer@ocmw.kortrijk.be
www.dienstencentra.org

 VVP,
Vereniging van Vlaamse Provincies
Boudewijnlaan 20-21, 1000 Brussel
tel.: 03 240 61 46
marij.verstraeten@welzijn.provant.be
www.vlaamseprovincies.be

 VVSG,
Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten
Paviljoenstraat 9, 1030 Brussel
tel.: 02 211 55 00
joris.vierendeels@vvsg.be
www.vvsg.be

 WOAS,
West-Vlaams Overleg Adviesraden van Senioren
Koning Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries
tel.: 050 40 33 13
ingrid.vyvey@west-vlaanderen.be

Agenda

ALGEMENE VERGADERING

28 maart
19 december

RAAD VAN BESTUUR

14 maart
30 mei
26 september
28 november

OUDERENWEEK

19 t.e.m. 25 november

COMMISSIE BESTAANSZEKERHEID, ECONOMIE EN ARBEID

2 februari 3 mei 6 september 8 november

COMMISSIE WONEN, MOBILITEIT EN VEILIGHEID

10 mei 13 september 22 november

COMMISSIE CULTUUR, LEREN EN MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE

13 februari 16 april 11 juni 8 oktober 10 december

COMMISSIE INTERNATIONAAL OUDERENBELEID

26 maart 11 juni 22 oktober

COMMISSIE SPORT & BEWEGEN

16 februari 15 mei 6 september 13 december

COMMISSIE WELZIJN, GEZONDHEID EN ZORG

2 februari 3 mei 6 september 29 november

Andere

15 februari Overleg voorzitters en secretarissen
3 maart Wintermeeting – BVGG - Oostende
5 maart Studiedag Vrijwilligerswerk & Actief ouder worden
7 maart Overleg ouderenverenigingen
5-11 maart Week van de Vrijwilliger
23-27 april Week van de Valpreventie

Raadpleeg regelmatig de website van de Vlaamse Ouderenraad. Alle vergaderingen en belangrijke activiteiten worden aangekondigd. Mogelijke wijzigingen, aanvullingen en agenda van vergaderingen komen online. Leden die niet over een internetverbinding beschikken, worden per brief of telefonisch ingelicht in geval van wijzigingen in de planning.

Actueel - Informatieblad
van de Vlaamse Ouderenraad

Drukwerk:

Drukkerij Lamine, Herent

Verantwoordelijke uitgever:

Mie Moerenhout

Redactie:

Mie Moerenhout en Kathy Louagie

Lay-out:

Eveline Soors

Foto's cover:

Nele Decrock

Secretariaat Vlaamse Ouderenraad vzw

Koloniënstraat 18-24 bus 7 - 1000 Brussel

Tel.: 02 209 34 51

Fax: 02 209 34 53

E-mail: info@vlaamse-ouderenraad.be

Website: www.vlaamse-ouderenraad.be